

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/I/2019/142520006821

VÝVOJ V OBLASTI VÝSKUMNÉHO PROJEKTU
REALIZOVANÉHO IASB PRE ÚČTOVNÚ ZÁVIERKU

Diplomová práca

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

VÝVOJ V OBLASTI VÝSKUMNÉHO PROJEKTU
REALIZOVANÉHO IASB PRE ÚČTOVNÚ ZÁVIERKU

Diplomová práca

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo

Študijný odbor: 6209 Účtovníctvo a audítorstvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci diplomovej práce: Ing. Daša Mokošová, PhD.

Bratislava 2019

Bc. Patrik Kudoláni

ZADANIE

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

(podpis študenta)

ABSTRAKT

KUDOLÁNI, Patrik: *Vývoj v oblasti výskumného projektu realizovaného IASB pre účtovnú závierku* - Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva - Vedúci záverečnej práce: Ing. Daša Mokošová PhD. - Bratislava: FHI EU, 2019, počet strán 56

Cieľom diplomovej práce je analyzovať stav a vývoj výskumného projektu realizovaného IASB pre oblasť účtovnej závierky. Východiskom pri riešení záverečnej práce je analýza a zhodnotenie samotného projektu a jednotlivých návrhov na zlepšenie účtovnej závierky. Práca je rozdelená do 3 kapitol a obsahuje 9 schém a 1 tabuľku. Prvá kapitola obsahuje teoretický základ pre účtovnú závierku podľa IFRS a slovenskej právnej úpravy. V ďalšej kapitole je charakterizovaný cieľ a metódy skúmania použité pri písaní záverečnej práce. Záverečná kapitola sa podrobnejšie zaoberá jednotlivými návrhmi na zlepšenie vykazovania výkonnosti, zmene štruktúry jednotlivých výkazov a zmenami, ktoré nastanú v zostavovaní účtovnej závierky po prijatí projektu IASB pre oblasť účtovnej závierky.

Kľúčové slová:

Účtovná závierka, výkaz ziskov a strát, súvaha, výkaz peňažných tokov, projekt IASB.

ABSTRACT

KUDOLÁNI, Patrik: Developments in the research project Primary Financial Statements realised by the IASB - University of Economics in Bratislava. Faculty of Informatics, Department of Accounting and Auditing. Supervisor of the thesis: Ing. Daša Mokošová PhD. - Bratislava: FHI EU, 2019, pages: 56

The main objective of the final work is provide a comprehensive view of the research project Primary Financial Statements realised by the IASB. The starting point for dealing with the final work is the analysis and evaluation of the project itself and individual propositions for improvement of the Primary Financial Statements. The work is divided into three chapters nad contains 9 schemes and 1 table. The first chapter provides theoretical basis for financial statements under IFRS and Slovak legislation. The next chapter describes the main objective and methods of research used in the final work. The final chapter contains further detail of individual proposals about improving performance reporting, changes in structure of the statements and the changes that will occur in the preparation of the financial statements after the application of the IASB project - Primary Financial Statements.

Keywords:

Primary Financial Statements, Statement of financial performance, Statement of financial position, Statement of cashflow, project IASB

OBSAH

ÚVOD	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	8
1.1 Súčasná právna úprava v oblasti účtovnej závierky v Slovenskej republike ..	8
1.2 Identifikácia účtovnej závierky podľa IFRS	10
1.2.1 Súvaha	12
1.2.2 Výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku	15
1.2.3 Výkaz zmien vlastného imania.....	18
1.2.4 Výkaz peňažných tokov.....	19
1.3 Porovnanie IFRS a slovenských účtovných predpisov	21
1.4 Výskumný projekt IASB pre účtovnú závierku	23
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	25
3 Výsledky práce a diskusia	27
3.1 Vykazovanie výkonnosti	27
3.2 Možnosti vylepšenia účtovnej závierky	28
3.2.1 Prevádzkový zisk.....	32
3.2.2 Výkaz peňažných tokov.....	37
3.2.3 Ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom	40
3.2.4 Nepravidelné položky.....	45
3.2.5 Prezentácia podielov na zisku pridružených a spoločných podnikov	46
Záver	52
Zoznam použitej literatúry	54

ÚVOD

Účtovná závierka podniku je v súčasnosti pokladaná za najdôležitejší dokument, ktorý poskytuje informácie o finančnej situácii, finančnej výkonnosti a peňažných tokoch podniku. Jej zostavenie v Slovenskej republike upravuje v prvom rade zákon o účtovníctve. Spoločnosti, ale môžu postupovať aj podľa medzinárodných účtovných štandardov - IFRS.

Účtovnú závierku využívajú predovšetkým akcionári a investori, ako zdroj informácií o hospodárskej a finančnej situácii podniku, pri vykonávaní investičných rozhodnutí. Preto sa pri zostavovaní účtovnej závierky kladie veľký dôraz na dodržanie verného a pravdivého zobrazenia skutočnosti. Okrem používateľov účtovnej závierky je účtovná závierka prospešná aj pre samotných zostavovateľov účtovnej závierky, ktorí využívajú svoju účtovnú závierku na kontrolovanie splnenia cieľov a sledovanie progresu v rámci jednotlivých období.

Problémom súčasnej úpravy je nedostatočná porovnateľnosť jednotlivých účtovných závierok častokrát aj v rámci toho istého odvetvia. Medzinárodné účtovné štandardy, podľa ktorých sú účtovne závierky zostavené, nemajú presne definované ukazovatele na vykazovanie finančnej výkonnosti. Jednotlivé podniky majú možnosť si takéto ukazovatele zostavovať sami. Takáto flexibilita pri zostavovaní účtovnej závierky uľahčuje prácu zostavovateľom účtovnej závierky pretože tak majú na výber viacero možností. Vedie to však k nesprávnym investičným rozhodnutiam, ktoré sú spôsobené tým, že jednotlivé účtovné závierky boli zostavené iným spôsobom. Okrem toho môže takáto rozsiahla nekonzistentnosť vo vykazovaní finančnej situácie spoločností viesť k chybnému rozhodovaniu investorov, čo môže v negatívnom zmysle významne ovplyvniť globálne ekonomiky.

Rada pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB) vytvorila projekt s názvom Primary Financial Statements, ktorého cieľom je vytvoriť nové požiadavky na zostavovanie účtovnej závierky, znížiť možnosti výberu pre zostavovateľov a zvýšiť porovnateľnosť jednotlivých účtovných závierok. IASB chce tak dosiahnuť lepšiu komunikáciu vo finančnom vykazovaní.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Účtovná závierka je účtovný záznam, ktorý poskytuje ucelený pohľad na účtovnú jednotku v oblasti finančnej situácie, výkonnosti a peňažných tokov. Každá účtovná jednotka v Slovenskej republike je povinná zostavovať účtovnú závierku každoročne, preto sa pokladá za najdôležitejší zdroj informácií pokiaľ chceme zistiť finančné výsledky účtovnej jednotky.

Táto kapitola obsahuje oboznámenie s legislatívou pre účtovnú závierku podľa slovenskej národnej úpravy a taktiež aj podľa medzinárodných štandardov finančného vykazovania (ďalej len "IFRS"). Tieto poznatky sú potrebné na pochopenie témy záverečnej práce, ktorou je projekt Rady pre medzinárodné účtovné štandardy (Ďalej len „IASB“) s názvom *Primary Financial Statements*. Tento projekt sa zameriava na možnosti zdokonalenia účtovnej závierky zostavenej v súlade s IFRS.

1.1 Súčasná právna úprava v oblasti účtovnej závierky v Slovenskej republike

Základnou právnou úpravou, ktorá upravuje účtovnú závierku v rámci Slovenskej republiky je zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o účtovníctve") konkrétne v tretej časti § 17 až § 22b, a to takto "Účtovná závierka je štruktúrovaná prezentácia skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovaná osobám, ktoré tieto informácie využívajú."

Šlosárová, A. - Blahušiaková, M. (2017) charakterizujú účtovnú závierku ako najdokonalejšie prepracovaným a najúplnejším zdrojom informácií o ekonomickej stránke činnosti účtovnej jednotky, ktorej cieľom je poskytovať informácie o finančnej situácii, výnosnosti a peňažných tokoch účtovnej jednotky. Tieto informácie využíva široký okruh používateľov pri vykonávaní investičných a ekonomických rozhodnutí. **Látečková, A. (2017)** ďalej dopĺňa, že obsah účtovnej závierky je presne vymedzený obdobím, rozsahom a počtom účtovných jednotiek, pre ktoré býva zostavený.

Každá účtovná jednotka je povinná zostavovať účtovnú závierku verne a pravdivo, tak aby poskytovala preukázateľné, užitočné a hodnoverné informácie o podniku a jeho podnikateľskej aktivite.

Účtovná závierka sa môže riadiť slovenskými právnymi predpismi alebo nadnárodnou úpravou. Do nadnárodnej právnej legislatívy, ktorá upravuje zostavovanie účtovnej závierky pre účtovné jednotky patria IFRS.

Podľa slovenskej právnej úpravy ma účtovná závierka presne stanovenú štruktúru. Všetky položky súvahy a výkazu ziskov a strát stanovuje MF SR osobitne pre každú skupinu účtovných jednotiek. Jednotlivé vzory súvahy a výkazu ziskov a strát môžeme nájsť v prílohe nasledujúcich opatrení MF SR:

Opatrenie MF SR č. MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky.

Opatrenie MF SR č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky.

Opatrenie MF SR č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu.

Obsahom účtovnej závierky podľa slovenských predpisov je súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky.

Súvaha slúži na prezentáciu finančnej situácie a výkaz ziskov a strát na prezentáciu finančnej výkonnosti (resp. výnosnosti). Poznámky uvádzajú doplňujúce informácie k týmto dvom výkazom tak, aby boli informácie jasné, zrozumiteľné a dostatočné. Okrem týchto povinných výkazov, existuje aj niekoľko nepovinných, ktoré účtovné jednotky zostavujú pre lepšie opísanie svojej finančnej situácie.

Z hľadiska finančnej analýzy je dôležitý "prehľad peňažných tokov", ktorý vypovedá o procese vývoja peňažných prostriedkov účtovného subjektu a ich príčinách **Zalai, K a kol. (2016)**. Taktiež umožňuje získať prehľad o budúcich potrebách príjmov a poskytuje informácie o hrubých platbách a príjmoch spoločnosti. Štruktúru poznámok definuje príloha k opatreniu MF SR č. MF/24013/2011-74, ktorým sa mení a dopĺňa

opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 31. marca 2003 č. 4455/2003-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov (uverejnené vo Finančnom spravodajcovi č. 11/2011).

1.2 Identifikácia účtovnej závierky podľa IFRS zostavenej v SR

Keďže sa práca zaoberá výskumným projektom vedeným IASB tak sa v práci zameriame na účtovnú závierku zostavenú podľa IFRS. Všetky zmeny, ktoré výsledky tohto projektu zavedú, sa aplikujú najskôr do štandardov IFRS a Slovenská účtovná úprava ich môže aplikovať do svojich zákonov prostredníctvom harmonizácie účtovníctva až neskôr.

Medzinárodné účtovné štandardy IFRS sa do roku 2002 volali Medzinárodné účtovné štandardy (IAS). Tento názov sa dodnes ponechal pre tie štandardy, ktoré boli prijaté do roku 2001, a neboli ešte zrušené. Medzinárodné účtovné štandardy prijaté od roku 2002 sú označované ako IFRS. Keďže práca sa zameriava predovšetkým štandardom IAS 1 – Prezentácia účtovnej závierky, pod pojmom IFRS rozumieme označenie v širšom zmysle, čiže IFRS aj IAS.

Účtovná jednotka pôsobiaca v Slovenskej republike je povinná zostaviť účtovnú závierku podľa IFRS v prípade, že účtovná jednotka zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku. V prípade individuálnej účtovnej závierky rozhoduje viacero faktorov. Povinnosťou zostaviť individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS majú banky, pobočky zahraničnej banky, správcovské spoločnosti, pobočky zahraničnej správcovskej spoločnosti, poisťovne okrem zdravotnej poisťovne, pobočka poisťovne z iného členského štátu, pobočka zahraničnej poisťovne, zaistovňa, pobočka zaistovne z iného členského štátu a pobočka zahraničnej zaistovne, Slovenská kancelária poisťovateľov, dôchodková správcovská spoločnosť, doplnková dôchodková spoločnosť, burza cenných papierov a taktiež aj Železnice Slovenskej republiky.

Okrem toho sú povinné zostaviť individuálnu účtovnú závierku aj účtovné jednotky, ktoré najmenej dve po sebe idúce účtovné obdobia spĺňajú aspoň dve podmienok:

celková suma majetku presiahla 170 mil. EUR, čistý obrat presiahol 170 mil. EUR, alebo priemerný prepočítaný počet zamestnancov presiahol 2000.

Účtovná jednotka sa môže rozhodnúť, že bude zostavovať účtovnú závierku podľa IFRS aj napriek tomu, že nebude spĺňať podmienky. Nesmie sa však v nasledujúcich obdobiach vrátiť k zostaveniu účtovnej závierky podľa slovenskej právnej úpravy.

Najdôležitejšie štandardy, ktoré pojednávajú o zostavovaní účtovnej závierky a súvisia s projektom IASB pre účtovnú závierku sú štandardy IAS 1, IAS 7 a IFRS 1.

Účtovnú závierku podľa IFRS upravuje štandard IAS 1 - Prezentácia účtovnej závierky v odseku 7 takto *“Účtovná závierka je štruktúrovaná prezentácia finančnej pozície a finančnej výkonnosti jednotky. Cieľom riadnej účtovnej závierky je poskytovať informácie o finančnej pozícii, finančnej výkonnosti a peňažných tokoch jednotky pre potreby širokého okruhu používateľov pri prijímaní ekonomických rozhodnutí.”*

Ďalej uvádza, že *“cieľom tohto štandardu je predpísať základy prezentácie riadnej účtovnej závierky, aby sa zaistila porovnateľnosť tak s účtovnými závierkami predchádzajúcich období, ako aj s účtovnými závierkami iných účtovných jednotiek.”*

Tu prichádza k prvému problému pri slove porovnateľnosť. Keďže nie je presne stanovená štruktúra jednotlivých výkazov tak ako v slovenskej právnej úprave, dochádza k tomu, že jednotlivé účtovné závierky sú ťažko porovnateľné čo má za následok neefektívne rozhodovanie podnikateľov. IFRS častokrát ponechávajú slobodu pri zostavovaní účtovnej závierky a jednotlivé spoločnosti si môžu svoje výkazy prispôbovať na základe ich činnosti. To neznamená, že si môžu do výkazov dávať rôzne sumy. Stále musia dodržať zásadu pravdivého a verného zobrazenia, ale každá účtovná závierka môže mať iné jednotlivé položky a v niektorých prípadoch sa účtovná jednotka môže rozhodnúť kam zaradí špecifické oblasti, tým pádom dochádza k zníženiu možnosti porovnania účtovných závierok.

Účtovná závierka podľa IFRS tak isto ako účtovná závierka podľa slovenských právnych predpisov informuje tiež o finančnej situácii, finančnej výkonnosti a finančných tokoch. Na splnenie tohto cieľa účtovná závierka v súvislosti s jednotkou poskytuje informácie o majetku, záväzkoch, vlastnom imaní, nákladoch a výnosoch, vrátane ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku, iných zmenách vo vlastnom imaní a peňažných tokoch. Tieto informácie, spolu s ďalšími, ktoré sú

uvedené v poznámkach, napomáhajú používateľom účtovnej závierky pri predikcii budúcich peňažných tokov jednotky, predovšetkým o ich časovom priebehu a pravdepodobnosti.

Na rozdiel od slovenskej právnej úpravy má účtovná závierka zostavená v súlade s IAS/IFRS niekoľko odlišností. Podľa štandardu IAS 1 – *Prezentácia účtovnej závierky* odseku 8, obsahuje v úplnej štruktúre tieto súčasti:

- a) súvaha,
- b) výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku,
- c) výkaz zmien vlastného imania zobrazujúci buď:
 - i) všetky zmeny vo vlastnom imaní, alebo
 - ii) zmeny vo vlastnom imaní, iné ako tie, ktoré sú výsledkom transakcií s vlastníkmi konajúcimi v rámci svojich právomocí ako vlastníci,
- d) výkaz peňažných tokov,
- e) poznámky obsahujúce prehľad významných účtovných zásad a ďalšie vysvetľujúce poznámky.

Ako doplnkový zdroj informácií okrem účtovnej závierky zverejňujú mnohé účtovné jednotky aj finančný prehľad vypracovaný manažmentom, v ktorom sa opisujú a vysvetľujú hlavné črty finančnej výkonnosti a finančnej pozície účtovnej jednotky.

Taktiež obsahuje informácie o hlavných neistotách, ktorým táto účtovná jednotka čelí. Mnohé účtovné jednotky prezentujú aj správy a výkazy, ako napríklad správy o životnom prostredí a výkazy o pridanej hodnote, najmä v odvetviach, v ktorých sú faktory životného prostredia významné a v ktorých sú zamestnanci považovaní za dôležitú skupinu používateľov. Tieto správy prezentujú mimo účtovnej závierky.

1.2.1 Súvaha

Účtovná jednotka prezentuje majetok v súvahe ako krátkodobý a dlhodobý a rovnako oddeľuje aj krátkodobé a dlhodobé záväzky. Výnimka v tejto klasifikácii môže nastať v prípadoch kedy by prezentácia podľa likvidity poskytovala spoľahlivejšie a relevantnejšie informácie. Vtedy by sa všetky majetky a záväzky uvádzali v poradí podľa likvidity.

Ak účtovná jednotka dodáva tovar alebo služby v rámci jasne identifikovateľného prevádzkového cyklu používa sa oddelená klasifikácia. V prípade niektorých účtovných

jednotiek, ako sú napríklad finančné inštitúcie, poskytuje relevantnejšie informácie klasifikácia podľa likvidity. Štandard IAS 1 umožňuje použiť aj kombinovaný spôsob v prípade ak má účtovná jednotka rôznorodú činnosť. V tomto prípade môže účtovná jednotka prezentovať niektorý majetok a záväzky s použitím oddelenej klasifikácie a iný v poradí podľa likvidity.

Majetok

Majetok sa klasifikuje ako krátkodobý ak spĺňa tieto kritériá:

- a) Očakáva sa, že bude realizovaný alebo je určený na predaj alebo spotrebu v rámci bežného prevádzkového cyklu účtovnej jednotky,
- b) je držaný primárne na účel obchodovania,
- c) očakáva sa, že bude realizovaný do dvanástich mesiacov od súvahového dňa alebo
- d) predstavuje peniaze alebo peňažný ekvivalent s výnimkou prípadu, keď je zamedzené jeho výmene alebo použitiu na splatenie záväzku počas najmenej dvanástich mesiacov po súvahovom dni.

Pokiaľ majetok nespĺňa dané kritériá klasifikuje sa ako dlhodobý.

Prevádzkový cyklus účtovnej jednotky je čas medzi obstaraním majetku na účel spracovania a jeho realizáciou v podobe peňazí alebo peňažných ekvivalentov. Ak ho nemôžeme jasne identifikovať, predpokladá sa, že jeho dĺžka je dvanásť mesiacov.

Záväzky

Záväzok sa klasifikuje ako krátkodobý, ak spĺňa niektoré z týchto kritérií:

- a) Očakáva sa jeho splatenie v rámci bežného prevádzkového cyklu účtovnej jednotky,
- b) je držaný primárne na účel obchodovania,
- c) splatnosť záväzku je do dvanástich mesiacov od súvahového dňa alebo
- d) účtovná jednotka nemá počas obdobia najmenej dvanástich mesiacov po súvahovom dni bezvýhradnú právomoc odložiť splatenie záväzku.

Záväzky, ktoré nespĺňajú tieto kritériá sú klasifikované ako dlhodobé.

Niektoré záväzky, ako napríklad obchodné záväzky, tvoria súčasť pracovného kapitálu využívaného v bežnom prevádzkovom cykle účtovnej jednotky. Preto sa klasifikujú ako

krátkodobé záväzky, a to aj vtedy, ak sú splatné viac ako dvanásť mesiacov po súvahovom dni.

Ak má účtovná jednotka právomoc refinancovať existujúci úver a posunúť splatnosť záväzku najmenej o dvanásť mesiacov od súvahového dňa, klasifikuje sa tento záväzok ako dlhodobý, aj keby bol inak splatný v kratšej lehote.

Štandard IAS 1 – Prezentácia účtovnej závierky v odseku 54 uvádza zoznam položiek, ktoré by mali byť zahrnuté v súvahe:

- a) nehnuteľnosti, stroje a zariadenia,
- b) investičný nehnuteľnú majetok,
- c) nehmotný majetok,
- d) finančný majetok (nezahŕňajúci sumy uvedené v písm. e), h) a i)),
- e) investície účtované s použitím metódy vlastného imania,
- f) biologický majetok,
- g) zásoby,
- h) obchodné a iné pohľadávky,
- i) peniaze a peňažné ekvivalenty,
- j) obchodné a iné záväzky,
- k) rezervy,
- l) finančné záväzky (nezahŕňajúce sumy uvedené v písm. j) a k)),
- m) záväzky a pohľadávky zo splatnej dane, v zmysle IAS 12 Dane z príjmov,
- n) odložené daňové záväzky a odložené daňové pohľadávky, ako sa vymedzuje v IAS 12,
- o) menšinový podiel prezentovaný v rámci vlastného imania a
- p) upísané základné imanie a fondy priraditeľné vlastníkom materskej spoločnosti.

Priamo v súvahe sú takisto zahrnuté riadkové položky, ktoré prezentujú tieto sumy:

- a) súčet majetku klasifikovaného ako majetok držaný na predaj a majetok zahrnutý do skupín určených na vyradenie klasifikovaných ako držaných na predaj v súlade s IFRS 5 Dlhodobý majetok držaný na predaj a ukončené činnosti a
- b) záväzky obsiahnuté v skupinách určených na vyradenie klasifikovaných ako držaných na predaj v súlade s IFRS 5.

Ak pre pochopenie finančnej pozície účtovnej jednotky sú nutné dodatočné riadkové položky, názvy, alebo medzisúčty, účtovná jednotka ich môže zahrnúť do súvahy.

V odseku 71 štandard IAS 1 uvádza: “V tomto štandarde sa nepredpisuje poradie alebo forma, v ktorej sa majú položky prezentovať”.

To znamená, že neexistuje presne daná štruktúra a poradie tak ako v slovenskej právnej úprave. Štandard iba ponúka zoznam položiek, ktoré sú povahou alebo funkciou dostatočne odlišné nato, aby sa mohli samostatne prezentovať v súvahe.

IFRS umožňujú, aby si každá účtovná jednotka zvolila vlastné poradie a taktiež aj názvy položiek. Tento postup je logický pretože každá účtovná jednotka je iná a nebude vykazovať napríklad biologický majetok, preto tento postup vedie k prehľadnejšiemu poskytovaniu informácií vzhľadom na činnosti účtovnej jednotky. Na druhej strane sú jednotlivé účtovné závierky dôsledkom ponechania flexibility neefektívne pri porovnávaní, a tak dochádza k zlým investičným rozhodnutiam.

Posúdenie toho, či sa majú dodatočné položky prezentovať samostatne, je založené na posúdení sumy, charakteru, likvidity a funkcie majetku v rámci účtovnej jednotky.

1.2.2 Výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku

Výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku obsahuje všetky náklady a výnosy za bežné obdobie, ktoré sa zahrnú do výsledku hospodárenia, pokiaľ štandard alebo interpretácia nepožaduje inak. To platí aj na účinky zmien v účtovných odhadoch. Existujú výnimky kedy možno vylúčiť určité položky z výsledku hospodárenia. Zaoberá sa nimi štandard IAS 8 a sú to: oprava chýb a vplyv zmien v účtovných zásadách.

Priamo do výkazu ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku musia účtovné jednotky zahrnúť tieto položky:

- a) výnosy,
- b) finančné náklady,
- c) podiel na výsledku hospodárenia pridružených podnikov a spoločných podnikov zaúčtovaný s použitím metódy vlastného imania,
- d) daňové náklady,
- e) jediná suma obsahujúca sumu výsledku hospodárenia po zdanení z ukončených činností a výsledku hospodárenia po zdanení pri ocenení reálnou hodnotou zníženou o náklady na predaj, alebo pri vyradení aktív alebo skupiny na vyradenie, predstavujúcich ukončenú činnosť, a

f) výsledok hospodárenia.

Priamo vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku sa ako rozdelenie výsledku hospodárenia za dané obdobie zverejňujú tieto položky:

- a) Výsledok hospodárenia priraditeľný menšinovým podielom
- b) Výsledok hospodárenia priraditeľný vlastníkom materskej spoločnosti.

Dodatočné riadkové položky, názvy a medzisúčty sa prezentujú vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku vtedy, ak je takáto prezentácia významná na pochopenie finančnej výkonnosti účtovnej jednotky.

Rôzne aktivity podniku sa líšia v závislosti od ich frekvencie, dopadu na zisk alebo stratu a predvídateľnosti. Ukazovatele finančnej výkonnosti slúžia na pochopenie dosiahnutej finančnej výkonnosti a pri vypracovaní prognózy budúcich výsledkov.

Pre pochopenie finančnej výkonnosti podniku je možné zahrnúť dodatočné riadkové položky a zmeniť použité opisy a poradie položiek. Tieto zmeny sa uskutočňujú na základe významnosti charakteru a funkcie zložiek výnosov a nákladov.

Okrem vyššie uvedených položiek, ktoré by mali byť súčasťou výkazu existujú aj ďalšie okolnosti, ktoré by mohli viesť k potrebe samostatne zverejniť položky výnosov a nákladov. Patria sem:

- a) Zníženie hodnoty zásob na čistú realizačnú hodnotu alebo zníženie hodnoty nehnuteľností, strojov a zariadení na spätné získateľnú sumu, ako aj zrušenie tohto zníženia hodnoty,
- b) Reštrukturalizácia činností účtovnej jednotky a zrušenie všetkých rezerv na náklady na reštrukturalizáciu,
- c) Vyradenie položiek nehnuteľností, strojov a zariadení,
- d) Ukončené činnosti,
- e) Právne vysporiadanie a
- f) Iné zrušenie rezerv.

Výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku je najdôležitejším výkazom pre vykazovanie finančnej výkonnosti. Celý projekt vznikol z potreby vylepšenia vykazovania finančnej výkonnosti a preto budeme tomuto výkazu venovať podstatnú časť záverečnej práce.

Účtovné jednotky prezentujú aj analýzu nákladov, ktorá vychádza z klasifikácie buď z charakteru nákladov alebo ich funkcie v rámci účtovnej jednotky, podľa toho, ktorý prístup poskytuje viac spoľahlivé a vhodnejšie informácie. Štandard odporúča analýzu prezentovať priamo vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku, ale taktiež je možné uviesť ho až v poznámkach. Táto analýza sa poskytuje v jednej z dvoch foriem.

Prvá forma analýzy je členenie podľa charakteru nákladov. Náklady sa vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku zoskupujú podľa ich charakteru (napríklad odpisy, nákupy materiálov, prepravné náklady, zamestnanecké pôžitky a náklady na reklamu) a neprerozdeľujú sa medzi rôzne funkcie účtovnej jednotky. Uplatniť túto metódu môže byť jednoduché, pretože nie je potrebné priradovať náklady ku klasifikáciám podľa funkcií. Takáto klasifikácia môže vyzeráť takto:

Schéma 1 – Výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku podľa členenia charakteru nákladov

Tržby		X
Ostatné výnosy		X
Zmeny stavu zásob hotových výrobkov a nedokončenej výroby	X	
Spotrebovaný materiál a spotrebné látky	X	
Náklady na zamestnanecké pôžitky	X	
Odpisy a amortizácia	X	
Ostatné náklady	X	
Celkové náklady		-X
Zisk		X

Zdroj: IAS 1 - Prezentácia účtovnej závierky, ods. 91

Druhá forma analýzy je členenie podľa funkcie nákladov, alebo členenie podľa “nákladov na predaj”. Pri tejto metóde sa náklady klasifikujú podľa ich funkcie ako súčasti nákladov na predaj alebo nákladov na distribúciu alebo administratívne činnosti. Pri uplatňovaní tohto členenia účtovná jednotka zverejňuje náklady na predaj oddelene od ostatných nákladov. Toto členenie môže používateľom poskytovať relevantnejšie informácie ako klasifikácia nákladov podľa ich charakteru, ale alokácia nákladov k

funkciám môže vyžadovať subjektívnu alokáciu a vyžaduje si dôkladné posúdenie. Klasifikácia, pri ktorej sa používa metóda funkcie nákladov vyzerá takto:

Schéma 2 - Výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku podľa členenia funkcie nákladov

Tržby	X
Náklady na predaj	-X
Hrubý zisk	<hr/> X
Ostatné výnosy	X
Náklady na distribúciu	-X
Administratívne náklady	-X
Ostatné náklady	-X
Zisk	<hr/> X

Zdroj: IAS 1 – Prezentácia účtovnej závierky, ods. 92

Účtovné jednotky musia zverejniť dodatočné informácie o charaktere nákladov, vrátane odpisov, amortizácie a zamestnaneckých požitkov.

Voľba medzi členením podľa funkcie nákladov a charakteru nákladov závisí od historických a priemyselných faktorov, ako aj od charakteru účtovnej jednotky. To znamená to aké členenie používala účtovná jednotka v predchádzajúcich obdobiach a čím sa účtovná jednotka zaoberá. Obe členenia poskytujú predstavu o nákladoch, ktoré by sa mohli meniť v priamej alebo nepriamej závislosti od úrovne predaja alebo výroby účtovnej jednotky. Každé z členení má svoje výhody pre rôzne typy účtovných jednotiek. Výber vhodnej metódy je úlohou manažmentu, tak aby analýza nákladov poskytovala vhodnú a spoľahlivú prezentáciu.

1.2.3 Výkaz zmien vlastného imania

Podľa slovenskej úpravy všetky zmeny vo vlastnom imaní uvádzajú účtovné jednotky v poznámkach účtovnej závierky. V prípade IFRS je *výkaz zmien vlastného imania* priamo súčasťou účtovnej závierky.

Výkaz zmien vlastného imania uvádza stav vlastného imania na začiatku bežného účtovného obdobia, zvýšenie alebo zníženie počas bežného účtovného obdobia a stav na konci na konci bežného účtovného obdobia. V tomto výkaze účtovná jednotka prezentuje výsledok hospodárenia za dané obdobie, každú položku nákladov a výnosov

za dané obdobie, ktorú iné štandardy alebo interpretácie požadujú vykazovať priamo vo vlastnom imaní, a takisto celkové sumy týchto položiek, celkové výnosy a náklady za bežné obdobie, pre každú položku vlastného imania účinky zmien účtovných zásad a opráv chýb vykazovaných v súlade s IAS 8.

Z dôvodu porovnateľnosti účtovná jednotka prezentuje sumy za bežné účtovné obdobie a bezprostredne predchádzajúce obdobie. Konečné zostatky jednotlivých zložiek vlastného imania, ktoré boli vykázané v bezprostredne predchádzajúcom roku, predstavujú začiatkové stavy v nasledujúcom roku, čiže v bežnom období. Konečný zostatok bežného účtovného obdobia získame, rozdielom zmien v položkách vlastného imania a začiatkového stavu. Takže môžeme uviesť, že zmeny vlastného imania účtovnej jednotky odzrkadľujú zvýšenie alebo zníženie jej čistých aktív počas bežného obdobia.

Okrem vyššie uvedených informácií, existujú aj informácie, pri ktorých má účtovná jednotka možnosť rozhodnúť sa ich zverejniť priamo vo výkaze alebo v poznámkach. Sú to konkrétne sumy transakcií s vlastními konajúcimi v rámci svojich právomocí ako vlastníci, pričom sa samostatne zobrazia sumy rozdelené vlastníkom, zostatok nerozdelených ziskov (t.j. akumulovaného zisku alebo straty) na začiatku obdobia a k súvahovému dňu a zmeny počas obdobia a zosúhlasenie účtovnej hodnoty každej triedy vlastného imania a každého fondu na začiatku a na konci obdobia, so samostatným zverejnením každej zmeny.

1.2.4 Výkaz peňažných tokov

Finančnú situáciu podniku môžeme posúdiť na základe viacerých ukazovateľov. Prvým je výsledok hospodárenia, ktorý predstavuje rozdiel medzi výnosmi a nákladmi účtovnej jednotky. Keďže sú náklady a výnosy účtované na základe účtovných zásad opatrnosti a vecnej a časovej súvislosti nie vždy v danom období nastane aj tok peňažných prostriedkov. **Šlosárová, A. (2011)**

Preto existuje druhý ukazovateľ takzvaný peňažný výsledok, ktorý je rozdielom medzi peňažnými príjmami a peňažnými výdavkami. Berie ohľad na skutočný tok peňažných prostriedkov a preto sa pokladá za jeden z najhodnotnejších ukazovateľov finančného zdravia účtovnej jednotky.

Vykazuje sa vo *výkaze o peňažných tokoch*, ktorého cieľom je poskytovať informácie investorom, veriteľom, audítorm a najmä vedeniu účtovnej jednotky, o vývoji finančnej situácie v danom období a identifikuje významné zmeny a taktiež príčiny, ktoré tieto zmeny vyvolali. Upravuje ho IAS 7 - *Výkazy peňažných tokov*

Tento štandard vyžaduje, aby tento výkaz zostavovali všetky podniky bez ohľadu na predmet činnosti za každé obdobie, za ktoré účtovná jednotka predkladá účtovnú závierku. Ďalej uvádza:

“Informácie o peňažných tokoch účtovnej jednotky sú užitočné tým, že používateľom účtovnej závierky poskytujú základ na posúdenie schopnosti účtovnej jednotky vytvárať peňažné prostriedky a peňažné ekvivalenty a na posúdenie potrieb účtovnej jednotky tieto peňažné toky využívať.”

Okrem peňažných prostriedkov sa k peňažným tokom zaraďujú aj peňažné ekvivalenty, ktoré predstavujú krátkodobý likvidný majetok, ktorý je ľahko a pohotovo zameniteľný za vopred známu čiastku peňažných prostriedkov a nepredpokladajú sa významné zmeny hodnoty v čase. Patria sem napríklad obchodovateľné cenné papiere alebo krátkodobé pohľadávky s lehotou splatnosti do 3 mesiacov.

Peňažné toky vykázané vo výkaze peňažných tokov rozčleňuje štandard podľa toho z akej činnosti plynú. Poznáme tri základné druhy činnosti účtovných jednotiek a to prevádzkovú činnosť, investičnú činnosť a finančnú činnosť.

Výška peňažných tokov plynúca z prevádzkových činností je kľúčovým ukazovateľom rozsahu, v akom prevádzkové činnosti účtovnej jednotky vytvorili dostatočné peňažné toky na splácanie úverov, udržiavanie prevádzkovej schopnosti účtovnej jednotky, vyplatenie dividend a uskutočňovanie nových investícií bez pomoci vonkajších zdrojov financovania. Informácie o historickom vývoji špecifických zložiek peňažných tokov z prevádzkových činností sú užitočné, v spojení s inými informáciami, pri predpovedaní budúcich peňažných tokov z prevádzkových činností.

Prevádzkové toky z prevádzkových činností sa v prvom rade odvodzujú z hlavných činností účtovnej jednotky vytvárajúcich výnosy. Preto vo všeobecnosti pochádzajú z transakcií a iných udalostí, ktoré ovplyvňujú vytváranie zisku.

Medzi typické peňažné toky z prevádzkovej činnosti patria napríklad príjmy z predaja tovaru, výrobkov a služieb, vrátane prijatých preddavkov, alebo výdavky na úhrady za dodávky materiálu, tovaru a externých služieb, na zamestnancov, na daň z príjmov atď.

Samostatné zverejňovanie peňažných tokov plynúcich z investičných činnosti je dôležité, pretože tieto peňažné toky predstavujú mieru, do akej výdavky smerovali do prostriedkov zabezpečujúcich tvorbu budúcich výnosov a peňažných tokov. Realizované investície môžu predurčiť rentabilitu a efektívnosť podniku z dlhodobého hľadiska.

Medzi hlavnú investičnú činnosť zaraďujeme predaj alebo obstaranie dlhodobého hmotného alebo nehmotného majetku. Taktiež predaj a obstaranie dlhodobých cenných papierov alebo poskytovanie a splácanie pôžičiek.

Tretia a zároveň posledná činnosť, z ktorej môžu plynúť peňažné toky je finančná činnosť. Jej dôsledkom sú zmeny v hodnote a štruktúre vlastného imania a zmeny dlhodobých záväzkov a krátkodobých záväzkov, ktoré nesúvisia s prevádzkovou alebo investičnou činnosťou. Tieto toky súvisia s externými zdrojmi financovania a môžeme ich rozlišovať podľa toho či tieto peňažné toky spôsobujú zmenu vo vlastnom imaní alebo nie.

Patria sem napríklad príjmy z emisie akcií a upísaných obchodných podielov alebo z iného zvýšenia vlastného imania, napr. prijaté peňažné dary od spoločníkov. Na strane výdavkov sem môžeme zaradiť obstaranie alebo spätné odkúpenie vlastných akcií alebo vlastných obchodných podielov, alebo aj úhradu záväzkov z cenných papierov.

1.3 Porovnanie IFRS a slovenských účtovných predpisov

V ideálnom svete účtovníctva by boli všetky účtovné závierky tvorené podľa rovnakých pravidiel. Boli by navzájom dokonale porovnateľné neexistovali by rozdiely v štruktúre a to by viedlo k efektívnemu rozhodovaniu. Keďže zatiaľ nežijeme v ideálnom svete jednotlivé účtovné závierky sa môžu javiť ako podobné, ale stále medzi nimi existujú rozdiely, ktoré boli spôsobené rozličnými sociálnymi, ekonomickými a právnymi podmienkami a taktiež tým, že rôzne krajiny zohľadňujú pri stanovovaní národných požiadaviek potreby rôznych používateľov účtovnej závierky.

Staríčková, Z. (2012) toto považuje sa dôvod existencie harmonizácie účtovníctva, ktorej cieľom je tieto rozdiely odstrániť prípadne zaviesť iné postupy ako by mohli byť účtovné závierky medzi sebou porovnateľné.

Jedným z najdôležitejších rozdielov medzi slovenskou úpravou a IFRS je samotná štruktúra účtovnej závierky. Štandardy IFRS nepredpisujú konkrétne formáty výkazov. Na rozdiel od IFRS, zákon o účtovníctve presne špecifikuje formát *Súvahy a Výkazu ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku*, ktorý musí byť dodržaný.

Mohlo by sa zdať v tomto ohľade je slovenská právna úprava lepšie stavaná pre porovnateľnosť jednotlivých výkazov. Na druhú stranu IFRS štandardy kladú dôraz na rozsiahle požiadavky na zverejňovanie. Taktiež štandardy ponechávajú zostavovateľom väčšiu flexibilitu pri zostavovaní, tak aby jednotlivé spoločnosti mohli zostaviť účtovnú závierku podľa ich potrieb. Spoločnosť je povinná vypracovať prílohu k účtovným výkazom a detailne opísať jednotlivé položky účtovných výkazov, vysvetliť ich zmysel, riziká a všetky ostatné informácie, ktorých neuvedenie môže spôsobiť užívateľovi týchto informácií ťažkosti pri prijímaní ekonomických rozhodnutí na základe účtovnej závierky. Každá položka uvedená vo výkazoch je označená odkazom na časť prílohy (*Poznámky*), kde je podrobne vysvetlená. Takýto systém zabezpečuje, že vo výkazoch sú uvedené iba významné položky, výkazy sú teda stručnejšie a pre používateľov prehľadnejšie.

IASB používa koncepčný rámec ako pomôcku pri vytváraní nových štandardov, zaoberá sa cieľmi účtovnej závierky, základnými predpokladmi, kvalitatívnymi charakteristikami a prvkami účtovnej závierky. Je tiež východiskovým bodom pri absencii konkrétneho návodu. Na rozdiel od IFRS, na Slovensku nie je dokument s takýmto názvom a poslaním. Základné pojmy a účtovné zásady a ďalšie princípy sú obsiahnuté v zákone o účtovníctve.

Medzi ďalšie charakteristiky účtovania podľa IFRS patrí klasifikovanie aktív a záväzkov na účely hodnotenia finančnej situácie. IAS/IFRS taktiež obsahujú podrobné postupy týkajúce sa účtovania o rizikách, stratách a znehodnoteniach v aktívach a záväzkoch, alebo aj podrobné postupy týkajúce sa mimosúvahových položiek, ich účtovania, oceňovania, respektíve vykázania v prílohe.

1.4 Výskumný projekt IASB pre účtovnú závierku

IASB sa neustále snaží o aktualizáciu jednotlivých štandardov prípadne vytváranie nových štandardov, ktoré vedú k lepšiemu vykazovaniu. Pokiaľ sa vyskytne problém v oblasti účtovného vykazovania, ktorému sa IASB chce venovať založí nový projekt, v ktorom sa snaží prísť na riešenie a zlepšenie situácie v danej problematike. Po založení nového projektu bližšie preskúmajú danú problematiku a snažia sa navrhnúť riešenie. Po dokončení prieskumu IASB vydá tzv. diskusný dokument (Discussion Paper).

Na základe tejto odozvy IASB rozhodne, ktoré projekty posunie do ďalšej fázy tzv. Standard-setting, v ktorej vypracuje prvotný návrh nového štandardu, ktorý následne publikuje ako konzultačný dokument („Exposure draft“). Tento dokument sa opäť posiela na spätnú odozvu a konzultuje sa s poradcami z celého sveta. Po zapracovaní úprav IASB vypracuje nový štandard prípadne úpravu už existujúceho štandardu.

Tento nový štandard je následne zverejnený na oficiálnej stránke projektu, pričom do účinnosti vstúpi až o niekoľko rokov. Dôvodom je ponechať spoločnostiam dostatok času na naštudovanie a bezproblémové aplikovanie zmien.

Úloha Rady sa nekončí ani po vydaní štandardu, pretože okrem vypracovania nových štandardov poskytuje IASB podporu pri ich aplikovaní. Taktiež sa môže stať, že zostavovateľom nebude jasné ako zmeny zaviezť a v tom prípade môže interpretačný orgán IFRS (IFRS Interpretations Committee) vypracovať nový IFRIC, ktorý upravuje interpretáciu daného štandardu.

Projekt IASB s názvom *Primary Financial Statements* bol založený za účelom preskúmania možností zlepšenia vykazovania výkonnosti. Cieľom projektu je zlepšenie vykazovania informácií v účtovnej závierke so zameraním na jednotlivé finančné výkazy účtovnej závierky čo v tomto prípade predstavuje súvahu, výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku, výkaz zmien vlastného imania a výkaz peňažných tokov a poznámky.

Medzi používateľov účtovnej závierky patria hlavne akcionári a investori, ktorí účtovné závierky používajú na informovanie sa o finančnej situácii podniku. Na základe svojich skúseností určili hlavné kľúčové oblasti, na ktoré by sa mal projekt zamerať.

Prvým problémom s ktorým sa stretávali používatelia účtovných závierok je nedostatočná porovnateľnosť medzi účtovnými závierkami viacerých spoločností. IASB by chcela tento problém riešiť definovaním ukazovateľov alebo medzisúčtov, ktoré by mali presne definované obsiahnuté položky a spôsob výpočtu.

Ďalším problémom bola otázka v možnosti ponechať manažmentu slobodu pri zostavovaní vlastného ukazovateľa výkonnosti. Zostavovatelia tak majú potrebnú flexibilitu, ale účtovné závierky sú menej porovnateľné. IASB sa preto musí rozhodnúť či ponechá možnosť zostavenia ukazovateľa výkonnosti na manažmente spoločnosti, prípadne ako sa bude takýto ukazovateľ vykazovať.

Tretím problémom bolo členenie jednotlivých položiek. V súčasnej úprave sa často krát stane, že ani dôkladne vypracované poznámky nedokážu používateľom presne napovedať čo daný riadok vo výkaze obsahuje. Napríklad pokiaľ má spoločnosť vysoké náklady v riadku "Ostatné náklady" a neuvedie žiadny podrobný popis čo daná položka presne obsahuje, znižuje sa tým transparentnosť vykazovania.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Porovnateľnosť účtovných závierok bola už niekoľko rokov považovaná za oblasť, na ktorej by mala IASB popracovať. Viacero používateľov účtovnej závierky sa zhodovalo v tom, že súčasná situácia vo vykazovaní majetku a záväzkov nie vždy poskytuje pravdivý a verný obraz o finančnej situácii účtovnej jednotky. Keďže podstata verného a pravdivého zobrazenia skutočnosti je hlavnou zásadou účtovníctva IASB sa rozhodla tejto problematike venovať prostredníctvom projektu *Primary Financial Statements*.

Hlavným cieľom diplomovej práce je poskytnúť ucelený pohľad na projekt IASB pre účtovnú závierku a analyzovať výkazy účtovnej závierky po zmenách a úpravách vychádzajúcich z tohto projektu. Informovať o momentálnom stave projektu, a o predpokladaných zmenách, ktoré tento projekt zavedie. Okrem toho práca sleduje aj vplyv zmien projektu na účtovné jednotky účtujúce podľa IFRS. Na to, aby sme mohli splniť hlavný cieľ tejto práce, sme si stanovili štyri parciálne ciele. Prvým parciálnym cieľom je zadefinovanie pojmov účtovná závierka a jednotlivých finančných výkazov, ktoré sú jej súčasťou. V rámci tohto cieľa sme sa zamerali na vykazovanie finančnej situácie prostredníctvom účtovnej závierky zostavenej v súlade IFRS. Okrem toho sme zadefinovali aj úpravu podľa slovenských účtovných predpisov a keďže sa projekt zaoberá porovnateľnosťou účtovných závierok uvádzame aj rozdiely medzi týmito úpravami.

Druhým parciálnym cieľom je poskytnúť základné informácie o projekte IASB pre účtovnú závierku. V rámci tohto cieľa uvádzame dôvody založenia projektu a súčasný stav v dobe písania záverečnej práce (apríl 2019). Zameriame sa aj na krátku históriu v oblasti vykazovania finančnej výkonnosti, ktorá odpovedá na otázku prečo sa takáto dôležitá problematika neriešila skôr.

V treťom parciálnom ciele sa budeme zaoberať jednotlivými návrhmi členov IASB pre vylepšenie účtovnej závierky so špecifickým zameraním na výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku. Okrem podrobného preskúmania každého návrhu sa zameriame aj na spôsob akým by ovplyvnila zostavovanie účtovnej závierky.

Posledný parciálny cieľ je navrhnutie príkladu, ako by mohol vyzerat' konkrétny výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku po zavedení zmien navrhovaných IASB. V rámci tohto cieľa sa zameriame aj na výkaz peňažných tokov a ostatné návrhy, ktoré IASB zvažovala, ale vzhľadom na komplexnosť projektu sa im rozhodla nevenovať.

Pred písaním práce sme sa na úvod oboznámili s danou problematikou. Naštudovali sme si dostupné zdroje v oblasti účtovnej závierky. Išlo prevažne o knižnú literatúru, zákon o účtovníctve a IFRS štandardy. Následne sme získavali rôzne informácie o projekte IASB, pričom sme využívali hlavne internetové zdroje zverejnené na oficiálnej stránke projektu. V rámci oboznámenia sa s témou sme preskúmali jednotlivé správy zo zasadaní IASB od doby začatia projektu až po súčasný stav. Pritom sme sa zamerali aj na správy používateľov a iných organizácií, ktorí poskytovali spätnú odozvu na návrhy IASB.

Medzi použité metódy patrila analýza, syntéza, indukcia, dedukcia a komparácia.

Metóda analýzy poskytuje podrobné preskúmanie jednotlivých návrhov IASB pre zlepšenie účtovnej závierky. Okrem toho sme pomocou analýzy preskúmali aj IFRS a slovenskú legislatívu v oblasti účtovnej závierky.

Metóda syntézy je využitá v záverečnej kapitole pri tvorbe zhrnutia v aplikácii jednotlivých poznatkov o návrhoch IASB pre zlepšenie účtovnej závierky a pri použití týchto poznatkov pri zostavovaní ukázkového výkazu ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku.

Ďalšou z metód skúmania je metóda indukcie, ktorá je využitá pri spojení jednotlivých čiastkových cieľov do jedného všeobecného hlavného cieľa. Naopak pri rozdelení hlavného cieľa na parciálne ciele sme využili metódu dedukcie.

Poslednou metódou je komparácia použitá pri určení rozdielov medzi výkazmi účtovnej závierky podľa súčasnej úpravy a výkazmi účtovnej závierky podľa návrhov projektu IASB.

3 Výsledky práce a diskusia

Spoločnosti vo svojich účtovných zvierkach používajú odlišné finančné ukazovatele výkonnosti často bez objasnenia položiek, ktoré boli zahrnuté do výpočtu. To vedie k tomu, že investori, akcionári a regulačné orgány nedokážu porovnávať jednotlivé finančné výsledky spoločnosti, často krát aj v rámci rovnakého odvetvia.

Pri súčasnom vykazovaní finančnej výkonnosti môžu investori urobiť zlé investičné rozhodnutia. Rozsiahla nekonzistentnosť vo vykazovaní môže spôsobiť chybné rozhodovanie na trhu, čo následne môže ovplyvniť národné a globálne ekonomiky.

IASB vyvíja nové požiadavky na vykazovanie finančnej výkonnosti. Cieľom IASB je znížiť počet prezentačných možností vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku a výkaze peňažných tokov čo povedie k jednoduchšiemu porovnávaní finančnej výkonnosti jednotlivých spoločností. V ďalších častiach diplomovej práce priblížime návrhy IASB pre zlepšenie prezentácie finančnej výkonnosti účtovnej zvierky, a to aký dopad budú mať na účtovníctvo po ich zavedení.

3.1 Vykazovanie výkonnosti

Vykazovanie výkonnosti je v súčasnej dobe považované za jeden z najdôležitejších problémov účtovníctva. IFRS štandardy nepredpisujú pevne stanovenú štruktúru výkazov účtovnej zvierky a preto sa IASB rozhodla založiť projekt s názvom *Primary Financial Statements*, v ktorom chcú bližšie preskúmať štruktúru jednotlivých výkazov a prepracovať ich podobu do takej, ktorá by uspokojila požiadavky používateľov, ale aj zostavovateľov. Medzi používateľov účtovnej zvierky patria najčastejšie investori a akcionári, ktorí využívajú účtovnú zvierku pri svojich analýzách k vykonávaniu investičných rozhodnutí. Problém na strane používateľov existuje pri nižšej porovnateľnosti účtovných zvierok, keďže štandardy IFRS ponechávajú zostavovateľom vo viacerých prípadoch voľnosť pri rozhodovaní akým spôsobom zostavia účtovnú zvierku. Zostavovateľom účtovnej zvierky však takáto voľnosť vyhovuje a poskytuje im potrebnú flexibilitu, čím sú schopné prispôsobiť štruktúru účtovných výkazov pre ich odvetvie. Napríklad pokiaľ by IASB zaviedla

požiadavku vykazovania určitých položiek ako sú náklady na *biologický odpad*, mnohé podniky by takúto položku uvádzali zbytočne s nulovou hodnotou.¹

Projekt s názvom Primary Financial Statements bol respondentmi označený ako prioritný. Medzi respondentov patrili najmä zostavovatelia účtovných úprav viacerých krajín, zostavovatelia účtovných závierok, účtovníci, investori, účtovnícke firmy a regulačné orgány. Viacerí z nich sa zhodli v tom, že projekt by sa mal zamerať na vykazovanie výkonnosti, pretože podľa ich názoru ide o najdôležitejší problém z oblasti účtovnej závierky.

Ako sme už spomenuli v prvej kapitole tejto práce účtovná závierka sa skladá zo súvahy, výkazu ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku, výkazu zmien vlastného imania, výkazu peňažných tokov a poznámok. Keďže sa projekt zamerával na vykazovanie výkonnosti najväčší vplyv to malo na výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku. Čo sa týka súvahy a výkazu peňažných tokov sa IASB zamerala hlavne na možnosti vylepšenia štruktúry a obsahu. Výkaz zmien vlastného imania je súčasťou iného projektu s názvom - Financial Instruments with Characteristics of Equity project. To isté sa týka aj poznámok k účtovnej závierke, čiže ani tie nebudú súčasťou projektu, ktorým sa zaoberá táto práca.

3.2 Možnosti vylepšenia účtovnej závierky

IASB podrobne preskúmala súčasnú úpravu prezentácie účtovnej závierky a vytvorila niekoľko návrhov, ktoré by mohli zvýšiť porovnateľnosť a flexibilitu účtovných závierok. Tieto návrhy zosumarizovala a poskytla na spätnú odozvu používateľom účtovnej závierky. Okrem používateľov poskytli spätnú odozvu aj poradenská rada IFRS, poradenské fórum pre účtovné štandardy (ASAF), poradný výbor pre kapitálové trhy (CMAC), fórum globálnych zostavovateľov (GPF) a konzultačná skupina pre oblasť daní IFRS (ITCG).

Prvým návrhom ako zlepšiť účtovnú závierku je vytvoriť medzisúčet typu EBIT – zisk pred úrokmi a zdanením, ktorý bude pevne definovaný a posluží tak na porovnanie finančnej výkonnosti. V súčasnej úprave nie je takýto medzisúčet pevne stanovený a tak

¹ Performance Reporting. [cit. 2019-02-11] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2015/june/iasb/research-programme/ap8bi-project-considerations.pdf>

dochádza k tomu, že jednotlivé ukazovatele alebo medzisúčty sú ťažko porovnateľné, pretože zostavovatelia použili odlišnú kalkuláciu.

S definovaním medzisúčtu by bola IASB povinná zaviesť aj definíciu na finančné aktivity, tak aby bola táto definícia založená na princípoch a doplnená o potrebné špecifické požiadavky. Dôvodom je to, aby zostavovatelia zaradzovali do finančných aktivít rovnaké položky. Takýto medzisúčet by dopomohol používateľom účtovnej závierky pri ich analýze a rozhodovaní.

Druhá možnosť predstavuje vytvoriť definíciu medzisúčtu známeho ako prevádzkový zisk. Štandard by tak musel dôkladnejšie oddeliť výsledky z prevádzkových aktivít a neprevádzkových činností, tak aby bolo jasne stanovené aké aktivity môžeme zaradiť medzi prevádzkové.

Tretia možnosť vylepšenia účtovnej závierky je pridať požiadavku na vykazovanie „opakujúceho sa prevádzkového zisku“. Manažerský pohľad na prevádzkový zisk umožňuje účtovným jednotkám lepšie prezentovať ich činnosti a uvádzať informácie o pretrvávajúcom príjmov. Po manažmente je požadované, aby tento medzisúčet zostavili disciplinovane a transparentne. Pokiaľ by IASB rozhodla venovať sa tejto možnosti dôkladnejšie, bola by povinná preskúmať rozčlenenie prevádzkového zisku.

Používateľom chýba v účtovných závierkach vyššia konzistentnosť údajov finančnej výkonnosti účtovnej závierky, keďže každoročne dochádza k tomu, že podniky vo výkazoch účtovnej závierky vykazujú jednorazové položky a taktiež aj upravujú medzisúčty pričom takéto úpravu nie sú konzistentné medzi obdobiami. To znamená, že účtovné závierky nie sú porovnateľné medzi sebou v rámci niekoľkých podnikov ale dokonca aj v rámci jedného podniku v priebehu niekoľkých období.

Štvrtou možnosťou je vytvoriť novú kategóriu – zisk upravený o špecifikované dlhodobé precenenia, ktorý bude obsahovať tie ostatné súčasti komplexného výsledku, ktoré nie sú momentálne recyklované. To pomôže k zníženiu počtu položiek v ostatných súčastiach komplexného výsledku.

Veľa používateľov nerozumie položkám, ktoré sú vykazované v ostatných súčastiach komplexného výsledku a nezahrňajú tieto položky vo svojich analýzach. Vylepšením

prezentácie týchto položiek by mohli byť viac pochopiteľné, a mali by tak väčší význam pre používateľov.

Piata možnosť je vytvoriť požiadavku na prezentovanie nových alternatívnych podielov na zisku (ďalej len "EPS"). Vytvorili by sa dve nové položky, ktoré by prezentovali *Opakujúce sa podiely na zisku a podiely na zisku po špecifikovanom dlhodobom prečistení*. V súčasnej úprave je vyžadované zostavenie základného EPS a zriedeného EPS. Veľa používateľov využíva EPS pre ich predpovede, nákupy alebo predaje. Účtovné jednotky zostavujú aj EPS mimo účtovnej závierky, ktorým však chýba porovnateľnosť a transparentnosť.

Ďalším v poradí šiestym návrhom je prehodnotiť definíciu prevádzkových peňažných tokov a eliminovať možnosti klasifikácie peňažných tokov z úrokov a dividend. Taktiež by IASB musela preskúmať ako zlepšiť konzistentnosť medzi prevádzkovým ziskom vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku a peňažných tokov plynúcich z prevádzkových činností.

Súčasná úprava výkazu peňažných tokov nevyžaduje klasifikáciu na prevádzkové peňažné toky a klasifikácia úrokov a dividend je voliteľná. Niektorí používatelia požadujú konzistentnú klasifikáciu prevádzkových aktivít naprieč jednotlivými výkazmi účtovnej závierky, pre ich využitie pri analýze viacerých účtovných závierok rôznych spoločností. Veľa používateľov taktiež potrebuje pochopiť konverzný peňažný cyklus.

Siedmy návrh predstavuje zosúladenie prezentácie medzisúčtov a celkových súčtov vo výkazoch účtovnej závierky. Potreba väčšieho zosúladenia medzi celkovými súčtami a medzisúčtami. Používatelia, ktorí preferujú modifikovanú DuPont analýzu, alebo podobné analýzy vyžadujú od klasifikácie aktivít väčšiu konzistentnosť naprieč jednotlivými výkazmi.

Ôsmym návrhom, ktorý IASB určila ako možnosť, ktorá by mohla zlepšiť účtovnú závierku je vytvoriť ilustratívne príklady pre účtovnú závierku. Pre niektoré odvetvia napr. korporáty, banky, poisťovne, investičné spoločnosti by sa vytvorili špecifikované riadkové položky a medzisúčty, ktoré by museli uviesť vo svojej účtovnej závierke. Momentálny stav štandardu IAS 1 – Prezentácia účtovnej závierky takéto požiadavky neobsahuje. Takúto zmenu by uvítali používatelia, ktorí potrebujú analyzovať účtovné

závierky v rámci daných odvetví. Taktiež by to vyriešilo problém potrebnej flexibility pre zostavovateľov.

Ďalšia možnosť je rozšíriť riadkové položky vo výkazoch účtovnej závierky a zosúladiť ich s revidovanými finančnými výkazmi účtovnej závierky. Vytvorili by sa špecifické riadkové položky a medzisúčty, ktoré by sa zosúladiť s účtovnou závierkou. Riadkové položky a medzisúčty sú často tak obmedzené a agregované, že používatelia nedokážu vykonať svoje analýzy. Napríklad pokiaľ ma spoločnosť v položke Ostatné náklady vysokú hodnotu a používatelia nedokážu zanalyzovať čo tieto ostatné náklady obsahujú. Taktiež jednotlivé účtovné jednotky využívajú odlišné klasifikácie do jednotlivých položiek a tak sa opäť znižuje porovnateľnosť.

A posledným návrhom je eliminovať položky diskontovaných operácií z výkazu ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku, a vytvoriť nový segment vo výkaze. Potreba oddelene prezentovať diskontované operácie v oddelenej časti poznámok. Príjmy, výdavky a položky zníženia hodnoty by boli vykazované v hrubej výške.²

Ako môžeme vidieť účtovná závierka je skutočne komplexným projektom a IASB sa musela rozhodovať, ktoré možnosti preskúma viac, a ktoré bude musieť vynechať z dôvodu nedostatočnej kapacity. V ďalších častiach práce rozoberieme jednotlivé oblasti na ktoré sa IASB rozhodla zamerať a poskytneme ucelený pohľad nato, čo by mohli tieto zmeny priniesť pri zostavovaní účtovnej závierky.

V oblasti výkazov finančnej výkonnosti, ktorý v účtovnej závierke predstavuje výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku, sa IASB zamerala na vytvorenie medzisúčtov a kategórií na uľahčenie porovnania pri vykazovaní finančných nákladov a výnosov, nákladov a výnosov z investícií a vykazovaní podielov v spoločných a pridružených podnikoch. Taktiež vytvorenie ukazovateľov výkonnosti zostavených manažmentom a lepšia prehľadnosť v rámci ostatných súčastí komplexného výsledku.

² Result of outreach on scope of project. [cit. 2019-02-20] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2016/november/iasb/primary-financial-statements/ap21d-summary-outreach-scope-project.pdf>

3.2.1 Prevádzkový zisk

Pri súčasnej úprave je najväčší problém v tom, že nie je pevne stanovený ukazovateľ, ktorý by mohli medzi sebou používatelia účtovnej závierky porovnávať. Zostavovatelia účtovnej závierky používajú buď odlišné ukazovatele ako svoje medzisúčty výsledkov hospodárenia, alebo aj v prípade pokiaľ použijú rovnako označený ukazovateľ napr. zisk pred zdanením a úrokmi (ďalej len "**EBIT**") často je vypočítaný iným spôsobom, alebo obsahuje iné položky. Preto by sa IASB chcela zamerať na definovanie ukazovateľa, ktorý by odstránil tento problém. Nie je to ale tak jednoduché ako by sa mohlo zdať. Jednotlivé odvetvia sú iné a používajú iné položky, nedá sa preto určiť jeden jediný ukazovateľ, ktorý bude obsahovať konkrétne položky, a ktorý by bol vhodný pre všetky odvetvia.

Výraz „meranie výkonnosti“ označuje akýkoľvek súhrnný súčet, ktorý predstavuje finančnú výkonnosť účtovnej jednotky. Konkrétnejší názov *Prevádzková výkonnosť*, označuje výkonnosť účtovnej jednotky, ktorá sa vzťahuje na prezentovanie výsledkov z prevádzkovej činnosti.³

Podľa IAS 1 z roku 2003, účtovné jednotky boli povinné prezentovať prevádzkové aktivity v riadkovej položke vo výkaze ziskov a strát. Potom však bolo znenie štandardu IAS 1 revidované a táto požiadavka bola odstránená. Aj napriek tomu, že to nie je pre účtovné jednotky povinné, väčšina z nich vykazuje prevádzkový zisk alebo stratu ako medzisúčtovú položku vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku.

Pokiaľ by sa IASB rozhodla pre znovu uvedenie požiadavky na povinné zverejňovanie prevádzkového výsledku, bolo by potrebné dôkladnejšie preskúmať ako definovať a vysvetliť prevádzkový zisk a prevádzkové aktivity. Pri niektorých položkách je totiž zložitá určiť či sa jedná o prevádzkovú činnosť alebo nie. Napríklad v prípade kurzových ziskov a strát, podielu na výsledkoch v pridružených a spoločných podnikoch, alebo úrokových nákladov na zamestnanecké požitky. Prieskum ukázal, že niektoré spoločnosti tieto položky vykazujú ako prevádzkové zatiaľ čo iné ich do prevádzkovej činnosti nezaraďujú. To môže vytvoriť problém pre používateľov účtovnej závierky.

³ Use of performance measures. [cit. 2019-02-28] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2016/november/iasb/primary-financial-statements/ap21b-use-of-performance-measures.pdf>

Napríklad pri tom, keď sa investor rozhoduje, do ktorej spoločnosti investovať, môže nastať viacero situácií:

Spoločnosť A sa rozhodla, že podiely na výsledkoch pridružených a spoločných podnikov sú kľúčovou súčasťou ich prevádzkového zisku a preto sa rozhodnú ich zaradiť do položky *prevádzkový zisk*. Zatiaľ čo spoločnosť B je presvedčená, že podiel na výsledkoch pridružených a spoločných podnikov nesúvisia s ich prevádzkovou činnosťou a preto ich nezaradia do *prevádzkového zisku*. Investor, ktorý by si porovnal položku prevádzkový zisk a na jej základe by chcel urobiť rozhodnutie by mohol dôjsť k zlému rozhodnutiu. Riešením by mohlo byť vytvorenie konkrétnej definície na prevádzkové aktivity, podľa ktorej by spoločnosti vedeli jednoducho klasifikovať jednotlivé aktivity. Problém je však v tom, či existuje možnosť definovať jednotný predpis, ktorý by bol aplikovateľný pre všetky odvetvia (napr. banky, poisťovne, obchodné štruktúry).

Prevádzková výkonnosť je často krát používaná na vyhodnotenie výkonnosti v porovnaní s cieľmi účtovnej jednotky a taktiež aj na porovnanie medzi viacerými účtovnými jednotkami. Zostavovatelia používajú prevádzkovú výkonnosť pri komunikácií s používateľmi účtovnej závierky, a taktiež aj pri tlačových správach alebo analýzach.

Súčasná úprava štandardu IAS 1 - *Prezentácia účtovnej závierky* v paragrafe 85 požaduje pridať dodatočné položky, hlavičky alebo medzisúčty do výkazu zisku a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku ak je to relevantné pre pochopenie finančnej výkonnosti účtovnej jednotky. Tieto medzisúčty by mali pozostávať z riadkových položiek a súm, ktoré sú v súlade s IFRS štandardmi, mali by byť jasne a zrozumiteľne prezentované a označované. Taktiež by mali byť konzistentné medzi jednotlivými obdobiami.

Používatelia účtovnej závierky vyžadujú informáciu, ktorá im umožní posúdiť pretrvávanie alebo udržateľnosť finančnej výkonnosti účtovnej jednotky. Zároveň sa zhodujú v tom, že ukazovatele prevádzkovej výkonnosti by mohli poskytnúť práve takúto informáciu. Konkrétne by pomohlo keby sa z týchto ukazovateľov vylúčili

neočakávané a nefrekventované položky čo by viedlo k lepšiemu predpovedaniu budúcich peňažných tokov.⁴

Nasledujúca tabuľka uvádza príklad z praxe, v ktorom sa porovnával výpočet jednotlivých prevádzkových ziskov.

Tabuľka 1 - Rozdiely vo výpočte prevádzkového zisku

Prevádzkový zisk	Spoločnosti v rovnakom odvetví			
	Spoločnosť A	Spoločnosť B	Spoločnosť C	Spoločnosť D
Náklady súvisiace s obstaraním	áno	áno	áno	nejasné
Amortizácia nehmotného majetku	nejasné	nie	nejasné	áno
Reštrukturalizácia	nie	nejasné	áno	nejasné
Zníženie hodnoty PPE	nie	áno	nejasné	nejasné
Zníženie hodnoty nehmotného majetku	nie	áno	nejasné	nejasné
Zníženie hodnoty goodwillu	áno	áno	áno	nejasné
Likvidácia stavby, pozemky a zariadenia	nie	nejasné	nejasné	áno
Likvidácia podniku	áno	áno	áno	nejasné
Náklady na súdne spory	nie	nejasné	áno	nejasné

Áno – Spoločnosť upravila danú položku pri počítaní prevádzkového zisku

Nie – Spoločnosť neupravovala danú položku pri počítaní prevádzkového zisku

Nejasné – neboli zverejnené informácie o daných položkách.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ifrs.org. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2016/july/asaf/primary-financial-statements/ap3a-project-scope.pdf>

Z tabuľky je zrejmé, že pokiaľ by sa používateľ rozhodoval, do ktorej spoločnosti investuje na základe prevádzkového zisku, mohlo by to viesť k nesprávnemu

⁴Earnings before finance income/expenses and tax (EBIT) — development of principles-based approach. [cit. 2019-03-02] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2017/july/asaf/primary-financial-statements/asaf-06c-pfs.pdf>

rozhodnutiu, pretože jednotlivé prevádzkové zisky nie sú vypočítané rovnakým spôsobom.

Okrem ukazovateľov účtovnej závierky používajú účtovné jednotky aj iné ukazovatele, takzvané alternatívne ukazovatele výkonnosti. Niektorí používatelia by preferovali, aby sa ukazovatele prevádzkovej výkonnosti definovali prostredníctvom štandardov IFRS a prezentovali sa v účtovnej závierke. Preto v súčasnej úprave chýba určitá transparentnosť. Účtovné jednotky si môžu jednotlivé medzisúčty vypočítať tak ako im to vyhovuje, stačí iba spĺňať podmienku byť relevantný. Pokiaľ by sa definovali jednotlivé medzisúčty na finančnú výkonnosť zostavovateľa by stratili svoju flexibilitu, ale na druhú stranu by používatelia dostali požadovanú porovnateľnosť.

Mala by IASB definovať ukazovateľ prevádzkovej výkonnosti alebo povoliť manažmentu prezentovať vlastný ukazovateľ? Odpoveď na prvú otázku je konflikt, ktorý prináša výhody aj nevýhody na oboch stranách. Na jednej strane pokiaľ by sa definoval ukazovateľ prevádzkovej výkonnosti zvýšilo by to porovnateľnosť závierok čo by viedlo k lepšiemu rozhodovaniu. Taktiež by sa zabránilo nesprávnemu vykazovaniu prevádzkového zisku, ktoré by mohlo nastať pri vynechaní určitej položky.

Čo sa týka nevýhod, definovanie prevádzkového zisku nie je jednoduché najmä vďaka tomu, že pre každú účtovnú jednotku môže prevádzkový zisk predstavovať niečo iné, a preto je ťažké určiť jednotnú definíciu, ktorá by platila pre všetky odvetvia. Na druhú stranu by sa mohlo rozhodnúť, že sa ponechá voľnosť manažmentu pri zostavení ukazovateľa prevádzkovej výkonnosti. Tento prístup by zanechal flexibilitu zostavovateľom. Tým sa, ale opäť znižuje porovnateľnosť účtovných závierok a preto je zložité vyriešiť tento konflikt.

EBITDA (*earnings before interest, tax, depreciation and amortization*) čo v preklade znamená „zisk pred zdanením, úrokmi a odpismi“, predstavuje to isté ako EBIT iba je zvýšený o odpisy. V súčasnej praxi je tento ukazovateľ obľúbený predovšetkým medzi spoločnosťami, ktoré nie sú kótované na burze, keďže jeho pomocou môže manažment sledovať výsledky svojej spoločnosti. Okrem iného sa EBITDA používa aj ako ukazovateľ prevádzkového zisku na zhodnotenie schopnosti firmy splácať svoje úvery

alebo aj ako ukazovateľ zadlženosti. Taktiež slúži na porovnanie rôznych spoločností v rovnakom odvetví.

Manažment si musí pri posúdení svojej finančnej výkonnosti dať pozor, aby nesledoval iba ukazovateľ EBITDA, ale aj napríklad prevádzkové peňažné toky. Treba upozorniť na rozdiely medzi ukazovateľom EBITDA a prevádzkovými peňažnými tokmi. Napríklad v prípade, ak firma rýchlo rastie alebo naopak jej tržby klesajú, jej prevádzkový cashflow je výrazne ovplyvnený zmenami pracovného kapitálu. Vplyv zmien v pracovnom kapitáli však EBITDA vôbec nezohľadňuje, a v tom prípade sa môže diametrálne odlišovať od prevádzkových peňažných tokov.

Preto sa IASB rozhoduje či zverejniť postupy na zostavenie a definovať tento ukazovateľ. Keďže to niektorí používatelia vyžadujú, a v súčasných návrhoch je EBITDA považovaná skôr za *Management performance measure* alebo v preklade ako ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom (Ďalej len "MPM"), než za ukazovateľ definovaný podľa štandardov IFRS. Avšak nové návrhy pre MPM by nemuseli byť aplikovateľné pri EBITDA.

Z tohto problému, či vypracovať alebo nevypracovať postupy a definovanie EBITDA, vyplývajú dve otázky. Je ukazovateľ EBITDA užitočný pri vykazovaní finančnej výkonnosti? A existuje nejaký rozdiel v kalkulácií EBITDA v praxi, ktorý by mohol viesť k skresleniu informácií?

Čo sa týka užitočnosti, na základe spätnej väzby od používateľov môžeme predpokladať, že tento ukazovateľ často krát využívajú v praxi. Preto jediný problém zostáva v otázke či je EBITDA dostatočný ukazovateľ na vykazovanie finančnej výkonnosti. Taktiež existujú určité rozdiely pri kalkulácií, ktoré sú aplikovateľné nielen na EBITDA alebo aj na EBIT. Napríklad rozdiely pri výpočte úrokov, niektoré účtovné jednotky zahŕňajú aj podiely na zisku v spoločných a pridružených podnikoch, ostatní nie. Taktiež niektoré upravujú EBITDA o jednorazové a nepravidelné položky.

V decembri 2018 IASB rozhodla pridať ukazovateľ EBITDA na zoznam ukazovateľov, ktoré nie sú považované za MPM. To znamená, že EBITDA bude považovaný za ukazovateľ definovaný IFRS. Taktiež rozhodla, že zostavovatelia nebudú povinní vykazovať tento ukazovateľ vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku ani v poznámkach. Jeho vykazovanie bude čisto dobrovoľné.

Ďalšie kroky v tejto oblasti by mali viesť k návrhu definície ukazovateľa EBITDA. Táto definícia môže byť založená na navrhovanom medzisúčte „prevádzkový zisk, upravený o odpisy.“⁵

3.2.2 Výkaz peňažných tokov

Vo výkaze peňažných tokov IASB vidí možnosti zlepšenia v eliminácií klasifikačných možností napríklad pri dividendách. Alebo taktiež definovanie východzieho štartovacieho bodu pre nepriamu metódu a vymedzení peňažného toku zo spoločných a pridružených podnikov. V súčasnej úprave totiž existujú možnosti podľa ktorých sa zostavovatelia môžu rozhodnúť či niektoré peňažné toky vykážu ako finančné peňažné toky alebo ako investičné peňažné toky. IASB sa preto rozhodla tieto možnosti zrušiť a presne zdefinovať, ktoré položky budú vykazované pod akými peňažnými tokmi. IASB sa rozhodla pre nasledujúce zaradenie položiek:

Schéma 3 - Návrh novej klasifikácie peňažných tokov

Peňažný tok	Klasifikácia
Úroky z finančných činností	Finančný peňažný tok
Zaplatené úroky, ktoré sa kapitalizujú ako súčasť obstarávacej ceny majetku	Finančný peňažný tok
Vyplatené dividendy	Finančný peňažný tok
Prijaté dividendy	Investičný peňažný tok
Prijaté úroky	Investičný peňažný tok

Zdroj: Vlastné spracovanie z ifrs.org. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/primary-financial-statements/supporting-materials/pfs-project-overview-sept-2018.pdf>

Pre pevne stanovený východiskový bod pri nepriamej metóde vykazovania peňažného toku bol stanovený zisk pred investovaním, financovaním a zdanením. Ten bude ďalej upravený o znehodnotenie, podiel na zisku z pridruženého podniku a ďalších položiek, ktoré ovplyvňujú peňažný tok. Daná položka sa následne zdaní a dostaneme čisté peňažné prostriedky z prevádzkových činností.

⁵ EBITDA (Earnings before interest, tax, depreciation and amortisation). [cit. 2019-03-13] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/november/iasb/ap21a-pfs.pdf>

Podľa aktuálnej úpravy ďalej vyčíslujeme čisté peňažné prostriedky z investičných a finančných aktivít podniku. Pri investičnej zložke navrhuje IASB zaviesť ďalšiu zmenu a to oddelene vykazovanie integrovaných a neintegrovaných spoločných a pridružených podnikov. Výsledný výkaz peňažných tokov by mohol vyzerat' nasledovne:

Schéma 4 - Výkaz peňažných prostriedkov po upravení o navrhované zmeny IASB

Zisk pred investovaním, financovaním a zdanením	X
Upravený o:	
Znehodnotenie	X
Podiel na zisku z pridruženého podniku A	(X)
[...]	
Daň z príjmu	(X)
<u>Čisté peňažné prostriedky z prevádzkovej činnosti</u>	<u>X</u>
Nadobudnutie spoločného integrovaného podniku X	(X)
Nadobudnutie spoločného neintegrovaného podniku Y	(X)
Dividendy inkasované z integrovaného pridruženého podniku A	X
Dividendy inkasované z neintegrovaného pridruženého podniku B	X
Obstaranie nehnuteľností, pozemkov a zariadení	(X)
[...]	
<u>Čisté peňažné prostriedky z investičnej činnosti</u>	<u>(X)</u>
[...]	
<u>Čisté peňažné prostriedky z finančnej činnosti</u>	<u>(X)</u>
<u>Čisté zvýšenie peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov</u>	<u>X</u>

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ifrs.org. Dostupné na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/primary-financial-statements/supporting-materials/pfs-project-overview-sept-2018.pdf>

IASB verí, že to povedie k zvýšeniu transparentnosti vykazovania a zároveň v prípade vykazovania peňažných tokov z integrovaných a neintegrovaných spoločných a pridružených podnikov k lepšej previazanosti s výkazom ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku. IASB zatiaľ nedefinovala charakteristické znaky podľa

ktorých by sa mali spoločné a pridružené podniky rozdeľovať na integrované a neintegrované.

IASB sa zameria na členenie podľa typu a funkcie. Taktiež preskúma vykazovanie neobvyklých položiek a minimálny počet položiek v účtovnej závierke a vytvorí šablóny pre účtovné závierky pre malý počet odvetví - banky, poisťovne, finančné spoločnosti atď.

Jedným zo súčasných problémov je vykazovanie položky ostatné výdavky vo veľkých sumách, bez bližšieho uvedenia o aké výdavky sa jedná. Ďalším väčším problémom v tejto oblasti je nedostatočné rozčlenenie. IASB tak môže vylepšiť výkaz peňažných tokov ak navrhne princípy rozčlenenia v účtovnej závierke. Taktiež sa chce zamerať na návrhy na zlepšenie rozčlenenia výdavkov podľa druhu a podľa funkcií. Taktiež môže vytvoriť usmernenia týkajúce sa jednorazových položiek. Konkrétne by pribudla nová časť v poznámkach, v ktorej by spoločnosti museli prezentovať dané neobvyklé jednorazové položky. Okrem toho sa ťažko identifikuje aké položky by sa mali vykázat ako neobvyklé a jednorazové a preto sa IASB zameria aj na vytvorenie usmernenia, ktoré by odstránilo tento problém.⁶

Samotný štandard IAS 7 uvádza, že cieľom výkazu peňažných tokov je „poskytnutie informácií o historických zmenách peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov účtovnej jednotky prostredníctvom výkazu peňažných tokov, ktorý klasifikuje peňažné toky počas bežného obdobia z prevádzkových, investičných a finančných činností.

Nový návrh uvádza klasifikáciu peňažných tokov medzi prevádzkové, investičné a finančné, upravenú o nasledujúce modifikácie. Pri prevádzkových aktivitách by mala byť presne stanovená definícia alebo opis, ktorým by sa dalo určiť aké aktivity môžu zostavovatelia považovať za prevádzkové. A aktivity, ktoré nebudú spĺňať túto definíciu, mali by byť vykazované oddelene.

Peňažné toky z predaja nehnuteľností, pozemkov a zariadení budú vykazované v peňažných tokoch z prevádzkových aktivít radšej než ako peňažné toky z investičných aktivít. Dôvodom je to, že tieto peňažné toky sa často výrazne menia medzi jednotlivými obdobiami. Peňažné toky súvisiace s finančnými záväzkami (vrátane

⁶ Initial thoughts on other targeted improvements to the statement of cash flows. [cit. 2019-03-21] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2017/december/international-accounting-standards-board/ap21d-pfs.pdf>

platby úrokov) by sa mali uviesť vo finančnej kategórii výkazu peňažných tokov. Peniaze prijaté od zákazníkov (vrátane akejkoľvek sumy, ktorá sa považuje za príjem) sa budú vykazovať v rámci peňažných aktivít. Peňažné toky, ktoré súvisia s daniami sa v súčasnej úprave vykazujú v prevádzkových aktivitách, ale podľa nových návrhov by mali byť vykázané v osobitnej časti výkazu peňažných tokov.

IAS 7 definuje peňažné toky ako prílev hotovosti a peňažných ekvivalentov pretože pohyb peňažných ekvivalentov sa považuje za súčasť aktivít peňažného riadenia. Definícia peňazí a peňažných ekvivalentov je plytká a nereflektuje ako by mali účtovné jednotky riadiť svoje peniaze a peňažné ekvivalenty. Jedným s nových návrhov je to, že by výkaz uvádzal prílev a odlev peňažných prostriedkov, namiesto peňazí a peňažných ekvivalentov a taktiež pridať oddelenú sekciu do výkazu peňažných tokov, v ktorej by vykazovali likvidné zdroje.

Likvidné prostriedky by mali predstavovať majetok, ktorý je ľahko zameniteľný za peniaze. Zároveň by však likvidné prostriedky nemali byť pevne stanovené a účtovným jednotkám bude ponechaná voľnosť v tom, ktoré prostriedky vykážu ako likvidné.

IASB sa zhodla v tom, že nie je potrebné určiť štandardom jednu špecifickú metódu pre počítanie peňažných tokov z operácií. Ale na zosúladenie zisku a peňažných tokov by bolo lepšie, keby použijeme nepriamu metódu, ktorá je aj širšie používaná v praxi. Zároveň však nebude zakázané používať priamu metódu.⁷

3.2.3 Ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom

V apríli 2018 IASB rozhodla, že všetky účtovné jednotky by mali identifikovať ukazovateľ alebo viacero ukazovateľov zisku alebo komplexného výsledku ktorý, z hľadiska manažmentu, využívajú používatelia na posúdenie finančnej výkonnosti účtovnej jednotky. Tento ukazovateľ je často krát medzisúčet, alebo celkový súčet definovaný štandardom IAS 1. Medzi medzisúčty alebo celkové súčty, ktoré definuje štandard IAS 1 budú patriť obchodný zisk, zisk pred financovaním, investovaním a zdanením, zisk pred financovaním a zdanením, zisk alebo stratu, ostatné súčasti komplexného výsledku a taktiež aj komplexný výsledok za dané obdobie.

⁷ Outstanding issues on the statement of cash flows. [cit. 2019-03-24] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2019/february/iasb/primary-financial-statements/ap21b-pfs.pdf>

Prvé tri položky sú novo vzniknuté a v čase písania tejto diplomovej práce, zatiaľ nebolo rozhodnuté, či sa skutočne zaradia do nového revidovaného štandardu.

Pokiaľ sa manažment rozhodne nepoužiť ani jeden z definovaných medzisúčtov podľa štandardu IAS 1 môže si zostaviť vlastný medzisúčtet pokiaľ tak uzná za vhodné, respektíve pokiaľ takýto medzisúčtet relevantne zobrazí finančnú situáciu účtovnej jednotky. Za zostavenie takéhoto nového medzisúčtu bude zodpovedný manažment a takýto medzisúčtet sa bude nazývať ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom.

Na MPM sú ďalej uvádzané nasledujúce požiadavky. V poznámkach zverejnený súlad medzi daným MPM a najviac porovnateľným medzisúčtom alebo celkovým súčtom podľa štandardu IAS 1. Ďalej budú musieť zostavovatelia zverejniť upravené podiely na zisku kalkulované konzistentne s týmto MPM, spoločne so zverejnením vplyvov zdanenia a nekontrolujúcich podielov, oddelene pre každý rozdiel medzi upravenými podielmi na zisku a neupravenými podielmi na zisku.

Na základe rozhodnutí rady, štruktúra výkazu ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku by mala obsahovať nasledujúce položky analýzu výdavkov podľa funkcie a typu vrátane sekcie prevádzkového zisku, medzisúčtet reprezentujúci prevádzkový zisk, medzisúčtet, ktorý predstavuje prevádzkový výsledok a podiel na výsledku v integrovaných pridružených a spoločných podnikoch, medzisúčtet zisk pred financovaním a zdanením (EBIT), medzisúčtet reprezentujúci zisk alebo stratu, medzisúčtet ostatných súčastí komplexného výsledku, celkový komplexný výsledok za bežné obdobie.

Problém nastáva pri rozhodnutí o tom či by IASB mala určiť charakteristiky, požadované stĺpce pri vykazovaní MPM, ktorým by pridali určité obmedzenia, ktoré by mohli pomôcť k lepšej porovnateľnosti jednotlivých MPM viacerých spoločností. Keďže ponechať voľnu ruku pri zostavovaní môže viesť až k príliš veľkému odklonu od medzisúčtov definovaných IFRS štandardmi, a to by mohlo viesť k skresleniu informácií. Na druhú stranu aj vytvorenie obmedzení by mohlo viesť k strate relevantných informácií.

IASB preto opäť musela voliť z viacerých možností. Jednou z možností by bolo vykazovať MPM vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku

ako samostatnú položku, alebo druhá možnosť je vykazovať MPM v poznámkach ako samostatnú časť, v ktorej by presne definoval čo všetko daný ukazovateľ obsahuje.

Pokiaľ by účtovná jednotka využila zostavenie MPM a IASB by sa rozhodla pre vykazovanie vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku mohlo by to vyzeráť nasledovne:

Schéma 5 - Ukazovateľ zostavený manažmentom vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku

Výnosy	10,000
Náklady na predané tovary	<u>-4,000</u>
Hrubý zisk	6,000
Výrobné náklady, predajné, všeobecné a administratívne náklady (PVA)	<u>-2,500</u>
Ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom (MPM)	3,500
Reštrukturalizačné náklady	<u>-500</u>
EBIT	3,000
Finančné výnosy	200
Finančné náklady	<u>-1,200</u>
Zisk pred zdanením	2,000
Daň z príjmu	<u>-600</u>
Zisk	1,400

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ifrs.org. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2017/december/international-accounting-standards-board/ap21a-pfs.pdf>

Takýmto spôsobom by zostavovatelia mohli efektívne prezentovať svoje obchodné ciele a stratégie. MPM by si mohli zostaviť voľne. EBIT by bol jasne definovaný, aby sa zachovala porovnateľnosť a medzi nimi by sa nachádzali položky, ktoré odlišujú MPM od EBITu.

Štandard IAS 1- *Prezentácia účtovnej závierky* obsahuje zoznam medzisúčtov a celkových súčtov a IASB sa rozhodovala či tento zoznam rozšíriť aj o ostatné bežne

používané medzisúčty ako napríklad zisk pred zdanením, zisk z pokračujúcich operácií a hrubý zisk, definovaný ako výnosy znížené o náklady na predaj.

Okrem toho sa IASB rozhodovala o tom či poskytnúť úľavu z vykázania viacerých upravených podielov na zisku v prípade, že má jednotka vykázaný MPM. Opäť prišlo k ďalšej dileme. Na jednej strane zníženie porovnateľnosti, na druhej strane poskytnutie dostatočnej flexibility. Taktiež by sa IASB chcela vyhnúť tomu aby zostavovatelia účtovnej závierky nemali zbytočnú prácu navyše s tým, že by si chceli vypracovať vlastný ukazovateľ, ale boli by povinní vypracovať k tomu ešte aj definovaný ukazovateľ. Mohlo by to aj zmiast' používateľov a zbytočne komplikovať výkazy a používatelia by nevedeli, ktorý z daných ukazovateľ je vhodnejší pre porovnanie.

IASB sa po prerokovaní tejto problematiky rozhodla, že MPM môžu zostavovatelia využívať v prípade, že žiadny z definovaných ukazovateľov im nebude vyhovovať. MPM sa zverejní vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku s tým, že zostavovatelia budú povinní zverejniť doplnkové informácie v poznámkach účtovnej závierky. Tieto informácie budú obsahovať ako sa líši daný MPM od najviac podobného medzisúčtu definovaného podľa IFRS. Zostavovatelia musia zverejniť kalkuláciu ako daný MPM vypočítali a taktiež aj zdôvodnenie, prečo si myslia, že takýto ukazovateľ lepšie reprezentuje ich finančnú situáciu.

Vysvetlenie toho ako sa líši MPM od ukazovateľa definovaného IFRS by mohlo v poznámkach vyzeráť nasledovne:

Schéma 6 - Ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom. Ilustrácia poznámky účtovnej závierky.

Ukazovateľ výkonnosti hospodárenia zostavený manažmentom	4,900
Reštrukturalizačné náklady na likvidáciu továrne A	-1,000
Súdny spor týkajúci sa súdneho prípadu B	-400
Zisk pred investovaním, financovaním a zdanením	3,500

Zdroj: Vlastné spracovanie z ifrs.org. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/primary-financial-statements/supporting-materials/pfs-project-overview-sept-2018.pdf>

Okrem zavedenia MPM zvažuje IASB aj iné zmeny vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku, ktoré by sa mohli odraziť vo výslednej

štruktúre. Ide napríklad o podiely na zisku v integrovaných a neintegrovaných pridružených a spoločných podnikoch, alebo dividendy z nástrojov vlastného imania a podobne. Potom by výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku mohol vyzerat' takto:

Schéma 7 - Výber z výkazu ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku doplnený o ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom

Výnosy	10,000
Náklady na predané tovary	<u>-4,000</u>
Hrubý zisk	6,000
Výrobné náklady, predajné, všeobecné a administratívne náklady (PVA)	<u>-2,000</u>
Ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom (MPM)	4,000
Reštrukturalizačné náklady	<u>-500</u>
Zisk pred investovaním, financovaním a zdanením	3,000
Dividendy z nástrojov vlastného imania	250
Ostatné príjmy z investícií	50
EBIT	3,300
Výnosové úroky z peňazí a peňažných ekvivalentov vypočítané metódou efektívnej úrokovej miery	80
Ostatné príjmy z peňazí peňažných ekvivalentov a finančných aktivít	20
Výdavky z finančných aktivít	(1,000)
Ostatné finančné príjmy	50
Ostatné finančné výdavky	<u>(350)</u>
Zisk pred zdanením	2,100

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ifrs.org. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2017/december/international-accounting-standards-board/ap21a-pfs.pdf>

3.2.4 Nepravidelné položky

Samostatné vykazovanie neobvyklých a nepravidelných položiek môže byť nápomocné pri predpovedaní budúcich peňažných tokov. Klasifikácia neobvyklých položiek je využívaná nekonzistentne medzi účtovnými jednotkami a taktiež aj medzi obdobiami. Taktiež sú tieto položky často krát nedostatočne opísané, a okrem toho sú ako nepravidelné označované častejšie výdavky než príjmy, čo môže opäť viesť ku skresleniu údajov.

IASB sa rozhodla, že nepravidelné položky budú definované takto:

*"Neobvyklými položkami sú výnosy alebo náklady s obmedzenou prediktívnou hodnotou, pretože môžeme od nich očakávať, že podobné položky nevzniknú počas niekoľkých nasledujúcich účtovných období."*⁸

Táto definícia znamená, že položka finančných výkazov účtovnej závierky sa môže označiť ako neobvyklá pokiaľ zostavovatelia nevedia predpovedať či sa objaví aj v budúcnosti. A naopak, pokiaľ zostavovateľ očakáva, že daná položka sa objaví aj v budúcich účtovných obdobiach, nemôže takúto položku označiť ako neobvyklú.

Položka môže byť neobvyklá vzhľadom na jej sumu, frekvenciu alebo charakter. Za položky, ktoré sú neobvyklé vzhľadom na sumu označujeme také, pri ktorých môžeme očakávať, že v budúcich obdobiach sa podobná položka s podobnou sumou neobjaví. Môže ísť napríklad o vysoké náklady za súdne spory. Aj pokiaľ by podnik očakával, že bude mať náklady za súdne spory v normálnej výške v budúcich obdobiach tak musí za dané obdobia v ktorom sú náklady niekoľko násobne vyššie vykázať ako neobvyklú položku. Položky pri ktorých neočakávame, že nastanú v budúcich účtovných obdobiach označujeme ako položky neobvyklé vzhľadom na ich frekvenciu. Okrem toho by sa zostavovatelia mali pri jednotlivých položkách zamyslieť a zvážiť aj ich charakter a posúdiť či sú dané položky neobvyklé vzhľadom na charakter.

IASB rozhodla pridať požiadavku oddelene vykazovať neobvyklé položky bez ohľadu nato, či sa podnik rozhodol vykazovať MPM. Tieto neobvyklé položky bude musieť

⁸ Unusual items. [cit. 2019-03-27] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2019/march/iasb/ap21b-pfs.pdf>

vykázať v poznámkach k účtovnej závierke s doplnením referencie, ku ktorým položkám z výkazov účtovnej závierky daná neobvyklá položka súvisí.

Okrem toho ďalej IASB rozhodla vykazovať zisky a straty z precenenia v súčasnej hodnote (vrátane reálnej hodnoty) a súčasne nepovažovať tieto položky za neobvyklé. Neobvyklé položky budú musieť zostavovatelia klasifikovať podľa charakteru a taktiež aj poskytnúť v poznámkach popis danej neobvyklej položky.

Príklady položiek, ktoré sú často identifikované ako neobvyklé alebo nepravidelné sú osobný ochranný výstroj, jednorazový príjem, zníženie hodnoty nehmotného majetku vrátane goodwillu, výdavky na súdne spory, zisky alebo straty z predaja podnikov.

3.2.5 Prezentácia podielov na zisku pridružených a spoločných podnikov

IFRS nešpecifikujú vykazovanie podielu na zisku zo spoločných a pridružených podnikov. Niektoré účtovné jednotky tieto podiely vykazujú v prevádzkovom zisku, iné ich prezentujú priamo vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku. Podľa IASB takéto rozdiely znižujú porovnateľnosť účtovných závierok a aj preto sa IASB rozhodla danú problematiku zaradiť do jednej z položiek, ktorú chce bližšie preskúmať.

V novembri 2017 IASB diskutovala o tom ako podiely na zisku v pridružených a spoločných podnikoch prezentovať. Jedným z návrhov, ktorý odznel na zasadnutí IASB bolo vykazovať takéto podiely v závislosti od typu daného spoločného alebo pridruženého podniku. Účtovné jednotky budú rozlišovať spoločné a pridružené podniky, ktoré majú súvis s prevádzkovou činnosťou účtovnej jednotky tzv. integrované, a tie ktoré nemajú súvis s prevádzkovou činnosťou účtovnej jednotky tzv. neintegrované.

Úlohou rady je tak navrhnúť dostatočnú definíciu podľa ktorej by zostavovatelia účtovnej závierky vedeli klasifikovať jednotlivé pridružené a spoločné podniky. Na definovanie integrovaných spoločných a pridružených podnikov existujú tri možné postupy.

Prvou možnosťou by bolo zdefinovať všetky spoločné podniky ako integrované a všetky pridružené podniky ako neintegrované. Dôvodom takéhoto postupu sú skúsenosti z praxe pri ktorých väčšina spoločných podnikov spĺňa definíciu podľa

ktorej môžeme podnik určiť ako integrovaný a to pokiaľ sú obchodné aktivity investície integrované do aktivít materskej spoločnosti. Je viac ako pravdepodobné, že pri spoločných podnikoch má materská spoločnosť tendenciu ovládať štruktúru a fungovanie spoločného podniku. To znamená, že spoločné podniky môžeme označiť ako integrované zatiaľ čo pridružené podniky ako neintegrované.

Druhá možnosť je použiť definíciu príjmov a výdavkov z investícií na rozdelenie investícií medzi integrované a neintegrované. V takomto prípade by sa rozdelenie na integrované a neintegrované spoločné a pridružené podniky nekonalo. Išlo by len o to či daný príjem/výdavok spĺňa definíciu nato aby bol zaradený do položky príjmy a výdavky z investície. V novembri 2017 sa IASB rozhodla definovať príjmy a výdavky z investícií takto:

*Príjmy alebo výdavky z investície ktorá generuje príjmy alebo výdavky individuálne a nezávisle od ostatných majetkov vlastnených spoločnosťou.*⁹

Inými slovami pokiaľ zostavovatelia uznajú za vhodné, že daný príjem/výdavok nespĺňa túto definíciu musí takýto príjem/výdavok vykázať v inej položke.

Poslednou možnosťou je definovať presne integrovaný spoločný alebo pridružený podnik. Pri prieskume sa totiž zistilo, že práve takéto rozdelenie používajú aj analytici na rozdelenie aktivít, ktoré súvisia s činnosťou podniku a tie ktoré sú považované za periférne.

Projekt sa teda musí zamerať nato, aby definoval príjmy a výdavky z investícií, na základe rozdelenia investícií do pridružených a spoločných podnikov na integrované a neintegrované. Okrem toho ale musí aj určiť indikátory, na základe ktorých účtovné jednotky budú schopné určiť o aký typ investície ide, a taktiež navrhnúť ako sa budú tieto investície vykazovať vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku.

Na vykazovanie bolo navrhnutých niekoľko postupov:

⁹ Presentation of share of profit or loss. [cit. 2019-03-28] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/january/iasb/ap21b-pfs-presentation-of-share-of-profit-or-loss.pdf>

Schéma 8 - Vykazovanie zisku z pridružených a spoločných podnikov

Spôsob A	Spôsob B	Spôsob C
Výnosy	Výnosy	Výnosy
Náklady na predaj	Náklady na predaj	Náklady na predaj
Podiely na zisku v integrovaných podnikoch	Prevádzkový zisk z konsolidovaných jednotiek	
	Podiely na zisku v integrovaných podnikoch	
Zisk pred investovaním financovaním a zdanením	Zisk pred investovaním financovaním a zdanením	Zisk pred investovaním financovaním a zdanením
Príjmy/výdavky z investícií	Príjmy/výdavky z investícií	Príjmy/výdavky z investícií
Podiely na zisku v neintegrovanej podnikoch	Podiely na zisku v neintegrovanej podnikoch	Podiely na zisku v integrovaných podnikoch
		Podiely na zisku v neintegrovanej podnikoch

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ifrs.org. Dostupné na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/september/iasb/ap21d-pfs.pdf>

V januári 2018 IASB rozhodla, že najvhodnejší spôsob vykazovania je **spôsob B**.

Ďalej IASB rozhodla, že rozdelenie medzi integrované a neintegrované spoločné a pridružené podniky vo výkaze ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku musí byť také isté aj vo výkaze peňažných tokov. V tomto výkaze však v rámci „investičných aktivít“.

Medzi navrhované indikátory, na základe ktorých môžu zostavovatelia identifikovať či sa jedná o integrovaný spoločný a pridružený podnik. Existencia integrovaných liniek naprieč účtovnými jednotkami, ktorá vedie k závislosti na pridruženom alebo spoločnom podniku, pridružený a spoločný podnik je kľúčový dodávateľ účtovnej jednotky, pokiaľ účtovná jednotka a pridružený alebo spoločný podnik zdieľajú jednu značku, zdieľanie kapitálu alebo zdrojov majetku, alebo financovanie účtovnej jednotky a spoločných a pridružených podnikov je prepojené.

IASB okrem toho rozhodla, že tento zoznam by nemal byť uprednostňovaný. Pokiaľ účtovná jednotka klasifikuje určitý podnik ako integrovaný, môže ho zmeniť na neintegrovaný iba pokiaľ sa zmenil vzájomný vzťah.¹⁰

Po vymenovaní všetkých možností ako zlepšiť účtovnú závierku môžeme konštatovať, že daná problematika je na toľko komplexná, že by bolo pre IASB takmer nemožné pokryť všetky problémové oblasti. Jednou z nepokrytých oblastí je aj digitálne vykazovanie. V dobe písania diplomovej práce nezverejnila IASB žiadne informácie týkajúce sa danej problematiky, preto predpokladáme, že odložila digitálne vykazovanie do budúcich projektov.

Čo sa týka oblastí, v ktorých IASB učinila predbežné rozhodnutia o zmenách ide predovšetkým o EBIT, príjmy a výdavky z investícií, ostatné súčasti komplexného výsledku, ukazovatele výkonnosti zostavené manažmentom, výkaz peňažných tokov, rozčlenenie jednotlivých položiek, integrované spoločné a pridružené podniky.

V prípade medzisúčtu EBIT rozhodla IASB o tom, že podniky budú povinné vykazovať takýto medzisúčet vo svojom výkaze komplexného výsledku. Dôvodom tohto rozhodnutia bolo časté využívanie používateľov účtovnej závierky pri analyzovaní finančnej výkonnosti. Za účelom maximalizácie porovnateľnosti medzisúčtu EBIT sa IASB rozhodla špecifikovať položky, ktoré by mal takýto medzisúčet obsahovať. Ide o prijaté úroky z finančných aktivít vypočítané pomocou metódy efektívnej úrokovej miery, ostatné príjmy z finančných aktivít, výdavky z finančných aktivít, ostatné finančné príjmy a ostatné finančné výdavky.

Príjmy a výdavky z investícií predstavujú určité aktíva spoločnosti, ktoré nesúvisia s hlavnou činnosťou. Zároveň by sa však takéto príjmy a výdavky mali vo vykazovaní oddeľovať od ostatných príjmov a výdavkov, a preto sa IASB rozhodla pridať do výkazu komplexného výsledku povinnú položku s názvom *príjmy/výdavky z investícií*. Pre väčšiu zrozumiteľnosť sa IASB rozhodla vypracovať zoznam položiek, ktoré sa budú zaraďovať ako príjmy alebo výdavky z investícií a taktiež aj zoznam položiek, ktoré za investície nebudú pokladané.

¹⁰Presentation of the results of integral and non-integral associates and joint ventures in the statement(s) of financial performance. [cit. 2019-03-29] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/september/iasb/ap21d-pfs.pdf>

V prípade ostatných súčastí komplexného výsledku sa IASB zamerala na lepšie vykazovanie prostredníctvom premenovania dvoch sekcií ostatných súčastí komplexného výsledku. Namiesto položiek ostatných súčastí komplexného výsledku, ktoré neboli klasifikované do zisku alebo straty zaviedli názov precenenia mimo zisku alebo straty a namiesto ostatných súčastí komplexného výsledku, ktoré budú reklasifikované následne aj do zisku alebo straty vznikol názov výnosy a náklady, ktoré budú zahrnuté do zisku v budúcich obdobiach.

Ďalšou významnou zmenou, ktorej IASB venovala dostatočný prieskum je ukazovateľ výkonnosti zostavený manažmentom. Ide o alternatívny ukazovateľ výkonnosti, ktorý nie je definovaný štandardmi, ale manažment spoločnosti ho môže využiť na to, aby prispôbil vykazovanie finančnej výkonnosti svojim potrebám. Napríklad pokiaľ manažment podniku uzná za vhodné, že medzisúčet EBIT nie je pre nich ideálnym môžu si vytvoriť vlastný ukazovateľ, avšak takýto ukazovateľ nebudú zverejňovať vo výkaze komplexného výsledku ale venujú mu samostatnú časť v poznámkach.

Vo výkaze peňažných tokov IASB usúdila, že najlepší spôsob ako zvýšiť porovnateľnosť je odobrať možnosti rozhodovania pri jeho zostavovaní. Peňažné toky plynúce zo zaplatených úrokov budú klasifikované ako finančné peňažné toky. Peňažné toky plynúce zo zaplatených dividend budú po novom naopak klasifikované ako finančné peňažné toky. A prijaté úroky a dividendy budú zostavovatelia klasifikovať ako investičné peňažné toky. Taktiež sa IASB rozhodla pre zvýšenie konzistentnosti pridať povinnosť medzisúčtu príjmy pred investovaním, financovaním a zdanením, ktorý bude slúžiť ako odrazový bod pri nepriamej metóde výpočtu peňažných tokov.

Poslednou oblasťou, ktorou sa projekt zaoberal je rozčlenenie položiek a poskytnutie ilustratívnych príkladov. IASB sa rozhodla poskytnúť zostavovateľom nové princípy členenia a rozčlenenia položiek, to znamená, že určité položky sa zoskupili do jednej a naopak jedna položky sa rozdelila na viac konkrétnejších položiek.¹¹

Po zapracovaní všetkých zmien by výkaz komplexného výsledku pre nefinančnú spoločnosť mohol vyzerat' približne takto:

¹¹ Project overview. [cit. 2019-03-29] Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/june/iasb-and-fasb/ap21a-pfs.pdf>

Schéma 9 - Výkaz komplexného výsledku po zapracovaní navrhovaných zmien IASB

Tržby	20,000
Náklady na predaj	-15,000
Hrubý zisk	5,000
Predajné, režijné a správne náklady (SG&A)	-2,000
Zisk z konsolidovaných entít	3,000
Podiel na zisku v integrovaných pridružených a spoločných podnikoch	500
Zisk pred investovaním, financovaním a zdanením	3,500
Zmeny v reálnej hodnote finančných aktív	500
Dividendy	100
Podiel na zisku v neintegrovaných pridružených a spoločných podnikoch	50
Zisk pred financovaním a zdanením (EBIT)	4,150
Úroky z využitia efektívnej úrokovej metódy pri peniazoch a peňažných ekvivalentov	80
Ostatné príjmy z finančných aktivít	20
Výdavky z finančných aktivít	-1000
Ostatné finančné príjmy	50
Ostatné finančné výdavky	-350
Zisk pred zdanením	2,950

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ifrs.org. Dostupné na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/primary-financial-statements/supporting-materials/pfs-project-overview-sept-2018.pdf>

Záver

Finančná výkonnosť podniku patrí medzi jeden z najdôležitejších ukazovateľov úspešnosti podniku. Na jej základe je možné určiť či je podnik schopný obstáť v konkurencii, dosahovať zisk a dokáže tak zhodnotiť vložený kapitál. Investori a akcionári tak dokážu pomocou ukazovateľov finančnej výkonnosti porovnať jednotlivé podniky medzi sebou a na ich základe môžu urobiť investičné rozhodnutia, do ktorého podniku vložiť svoje peniaze.

Kladie sa preto veľký dôraz nato, aby informácie poskytované v účtovnej závierke prezentovali pravdivý a verný obraz finančnej situácie podniku. Pokiaľ dochádza k skresleniu informácií, má to za následok nesprávne rozhodnutia investorov a akcionárov, ktoré môžu negatívne ovplyvniť trh a tým aj globálnu ekonomiku.

Na základe požiadaviek jednotlivých používateľov účtovnej závierky, ktorých predstavujú investori a akcionári, IASB určila jednotlivé problematické oblasti účtovnej závierky, ktoré sa rozhodla bližšie preskúmať. Ako prvú oblasť určili potrebu pridať nový medzisúččet do výkazu ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku, ktorý by bol presne zadaný prostredníctvom štandardov. Ďalšou oblasťou predstavuje odstránenie možností na prezentovanie príjmov a výdavkov v existujúcich IFRS štandardoch. Okrem toho chce IASB vypracovať postupy pre zostavovateľov účtovnej závierky na využívanie ukazovateľov výkonnosti obsahujúce aj jednorazové a nepravidelné položky. Poslednou oblasťou je lepšie vykazovanie ostatných súčastí komplexného výsledku.

IASB pridala v júli 2014 do svojej agendy nový projekt s názvom *Primary Financial Statements*, ktorého cieľom je preskúmať hlavné nedostatky štandardu IAS 1 – Prezentácia účtovnej závierky a IAS 7 – Výkazy peňažných tokov, a zlepšiť tak prezentáciu účtovnej závierky pričom sa kladie dôraz na zvýšenie porovnateľnosti a transparentnosti. V dobe písania diplomovej práce IASB neustále prerokováva jednotlivé návrhy na zlepšenie účtovnej závierky. Medzi hlavné oblasti v ktorých IASB vidí nedostatky patria napríklad nedefinované ukazovatele výkonnosti, príjmy a výdavky z investícií a prezentácia podielov zo spoločných a pridružených podnikov.

V diplomovej práci boli podrobne preskúmané návrhy IASB na zlepšenie vykazovania účtovnej závierky a taktiež aj bližšie priblížené dopady týchto návrhov na účtovníctvo spoločností. Vykazovanie účtovnej závierky na základe nových návrhov bude mať hlavný dopad na výkaz ziskov a strát a ostatných súčastí komplexného výsledku. Zmenami prejde celková štruktúra výkazu, povinné uvádzanie niektorých položiek a vykazovanie niektorých špecifických oblastí.

Z výsledkov práce vyplýva, že výsledky projektu ovplyvnia prezentáciu účtovnej závierky, na jednej strane zostavovateľov, ktorí budú povinní zmeniť svoju metodiku práce, na strane druhej ovplyvní aj používateľov účtovnej závierky, ktorí sa budú môcť spoľahnúť na vyššiu porovnateľnosť jednotlivých účtovných závierok. Taktiež musíme podotknúť, že vzhľadom na komplexnosť projektu, nebola IASB schopná pokryť všetky oblasti a tak oblasť digitálneho vykazovania môžeme očakávať v budúcich projektoch.

Zoznam použitej literatúry

Knihy

1. **LÁTEČKOVÁ, Anna.** 2017. Základy účtovníctva, Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 185s ISBN 978-80-552-1313-2.
2. **ŠLOSÁROVÁ, A., BLAHUŠIAKOVÁ M.** 2017. Analýza účtovnej závierky. 1. Vyd. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o. ISBN 978-80-8168-589-7.
3. **ŠLOSÁROVÁ, A.** 2011. Prehľad peňažných tokov (Statement of Cash Flows). Bratislava: Iura Edition, ISBN 978-80-8078-381-5.
4. **ZALAI, Karol a kolektív.** 2016. Finančno-ekonomická analýza podniku. 9. Vyd. Bratislava: Sprint dva ISBN 978-80-8971-022-5

Právne normy

5. **Zákon č. 431/2002 Z. z. O účtovníctve v znení neskorších predpisov.**
6. **Opatrenie Ministerstva financií z 11. decembra 2013 č. MF/15464/2013-74,** ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky.
7. **Opatrenie Ministerstva financií z 3. decembra 2014 č. MF/23378/2014-74,** ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky.
8. **Opatrenie Ministerstva financií z 3. decembra 2014 č. MF/23377/2014-74,** ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu.

Internetové zdroje

9. **STARÍČKOVÁ, Z.** 2012, Účtovná závierka IAS/IFRS v podmienkach medzinárodnej harmonizácie účtovníctva - II. In Ekonomické Spektrum [online]. 2012, roč. 7, č. 4 [cit. 2013-03-11]. Dostupné online na: www.spektrum.caesar.sk/?download=casopis%204-2012.pdf. ISSN 1336-9105.

10. **STARÍČKOVÁ, Z. 2012**, Účtovná závierka IAS/IFRS v podmienkach medzinárodnej harmonizácie účtovníctva - II. In Ekonomické Spektrum [online]. 2012, roč. 7, č. 4 [cit. 2013-03-11]. Dostupné na internete: www.spektrum.caesar.sk/?download=casopis%204-2012.pdf. ISSN 1336-9105.
11. **Oficiálna web stránka projektu IASB pre oblasť účtovnej závierky**. Dostupná online na: www.ifrs.org/projects/work-plan/primary-financial-statements/
12. **IFRS.org - How we set standards**. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/about-us/how-we-set-standards/>
13. **Research project on Performance Reporting.** Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2015/june/iasb/research-programme/ap8bii-research-project-performance-reporting-review.pdf>
14. **Performance Reporting**. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2015/june/iasb/research-programme/ap8bi-project-considerations.pdf>
15. **Result of outreach on scope of project**. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2016/november/iasb/primary-financial-statements/ap21d-summary-outreach-scope-project.pdf>
16. **Use of performance measures**. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2016/november/iasb/primary-financial-statements/ap21b-use-of-performance-measures.pdf>
17. **Earnings before finance income/expenses and tax (EBIT)— development of principles-based approach**. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2017/july/asaf/primary-financial-statements/asaf-06c-pfs.pdf>
18. **Management operating performance measure**. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2017/march/iasb/primary-financial-statements/ap21b-pfs.pdf>
19. **EBITDA (Earnings before interest, tax, depreciation and amortisation)**. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/november/iasb/ap21a-pfs.pdf>
20. **Initial thoughts on other targeted improvements to the statement of cash flows**. Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/>

[/media/feature/meetings/2017/december/international-accounting-standards-board/ap21d-pfs.pdf](https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2017/december/international-accounting-standards-board/ap21d-pfs.pdf)

21. **Outstanding issues on the statement of cash flows.** Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2019/february/iasb/primary-financial-statements/ap21b-pfs.pdf>
22. **Unusual items.** Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2019/march/iasb/ap21b-pfs.pdf>
23. **Presentation of share of profit or loss.** Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/january/iasb/ap21b-pfs-presentation-of-share-of-profit-or-loss.pdf>
24. **Presentation of the results of integral and non-integral associates and joint ventures in the statement(s) of financial performance.** Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/september/iasb/ap21d-pfs.pdf>
25. **Primary Financial Statements - Project overview.** Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/primary-financial-statements/supporting-materials/pfs-project-overview-sept-2018.pdf>
26. **Cover note and summary of the Board's tentative decisions.** Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2019/april/iasb/ap21-pfs.pdf>
27. **Comment letter analysis - feedback received from the Agenda Consultation process.** Dostupné online na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2016/april/iasb/primary-financial-statements/ap21-comment-letter-analysis.pdf>

Iné zdroje

IAS 1 Prezentácia účtovnej závierky

IAS 7 Výkaz peňažných tokov